

JAARLIJKS STATISTISCH VERSLAG

ENERGIE- EN RENOLUTION-PREMIES 2023

Het jaarlijks statistisch verslag *Energie- en RENOLUTION-premies 2023* biedt een antwoord op de belangrijkste vragen over het uitvoeringsprogramma 2023 en de betrokken premies, evenals het budget en zijn implicaties.

Voor meer informatie:

Onze websites: www.leefmilieu.brussels en <https://renolution.brussels/nl/home>

SAMENVATTING

WIE ONTVANGT PREMIES EN VOOR WELKE TYPES WERKEN?

Als we naar de spreiding van het in 2023 verbruikte budget kijken, zien we dat de toegekende premies:

- Vooral ten goede zijn gekomen aan de **huishoudens** die bijna 86% van de toegekende premies ontvingen, voor 77% van het totaalbedrag. Bij de huishoudens gaat 65% van het aantal en 59% van het bedrag van de toegekende premies naar bewoners van een eigen woning. Dat is 53% van het totale aantal toegekende premies en 62% van het totaalbedrag;
- Vooral betrekking hadden op werken in woningen: 99% van de toegekende premies en 95% van de bedragen;
- Wat het aantal premieaanvragen betreft, in alle sectoren samen, in de eerste plaats werden gebruikt voor de premiecategorie verwarming en warmwaterboiler (42%), gevolgd door buitendeuren en -ramen (19%) en daken (16%). Uitgedrukt in bedragen is de categorie daken de grootste (31%), gevolgd door verwarming en warmwaterboiler (22%) en gevels (20%).

Het systeem voor aanpassing van de premies volgens de inkomens heeft zijn rol correct gespeeld. Huishoudens met lagere inkomens genieten in het algemeen een grotere dekking van hun investering dan de andere.

De aan de premies gekoppelde werken aan gebouwen komen overeen met een totaal aan gefactureerde werken van ongeveer € 131 miljoen: een investering van 1 euro aan openbare middelen in dit systeem genereert iets meer dan 3 euro aan werken voor de bouwsector.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	2
Wie ontvangt premies en voor welke types werken?	2
Inhoudsopgave	3
Overzicht van de tabellen	5
OVERZICHT VAN DE FIGUREN	5
Doel en structuur van het verslag.....	6
1. Doel en bestaansgrond van dit document.....	6
2. Structuur van het document	6
3. Hoe analyseert men de gegevens naargelang van verschillende 'jaartypes'?	6
Inleiding: overgangsjaar tussen de systemen Energiepremies en RENOLUTION-premies.....	8
1. Algemene oriënteringen – De doelstellingen van het systeem	9
1.1. De energietransitie ondersteunen	9
1.2. Tegen 2050: de uitvoering van het Europese milieuactieprogramma ondersteunen.....	9
1.3. Kortom.....	10
2. Het huidige wettelijke en budgettaire kader	10
2.1. Het Uitvoeringsprogramma en het jaarlijkse premiestelsel maken een dynamische omkadering van het premiestelsel mogelijk	11
3. Globale evolutie van het systeem.....	11
3.1. Einde van de verwerking van Energiepremies	11
3.2. Eén budget voor twee verschillende premiestelsels	11
3.3. Rekening houden met het inkomensniveau van de aanvragers	12
Deel I: Analyse van de premies die werden toegekend in het begrotingsjaar 2023	14
1. De globale resultaten van begroting 2023: goedgekeurde premieaanvragen, goedgekeurd totaalbedrag	14
2. Technologieën die de voorkeur genieten	16
3. De RENOLUTION-premies en de Brusselse gebouwen.....	18
3.1. Inleiding: de Brusselse gebouwen en hun energieverbruik.....	18
3.2. Types en functies van de betreffende gebouwen.....	19
4. Wie krijgt de premies? Analyse per belangrijkste activiteitensectoren: huishoudens, overheid, privésector en vzw's.....	19
4.1. Algemene resultaten.....	19
4.2. De huishoudens onder de loep.....	21
4.3. De privé- en openbare sector onder de loep	22
5. Wie krijgt de premies? Analyse per inkomenscategorie.....	26
5.1. Categorieën die uitgebreid worden naar alle doelgroepen	26
5.2. Het aantal premies en de premiebedragen bij de prioritaire doelgroepen zijn in duidelijk stijgende lijn.....	26
5.3. De huishoudens onder de loep.....	28

6.	De (individuele en collectieve) woning onder de loep	30
6.1.	Algemene resultaten	30
6.2.	De bouwplaatsen: hoeveel bouwplaatsen zijn bij de premies betrokken?	30
7.	Waar zijn de RENOLUTION-premies werkzaam? Premies in de gemeenten	31
7.1.	Algemene resultaten	31
7.2.	RENOLUTION-premies voor woningen in de gemeenten	32
DEEL II: Analyse van de introductiegraad van het jaar 2023 en van het administratieve beheer van het premiestelsel		33
1.	Analyse van de indieningsgraad	33
2.	Analyse van de behandelingsgraad	35
2.1.	Workflow voor te behandelen en te betalen dossiers	35
2.2.	Analyse van de afgesloten dossiers	35
3.	Analyse van de behandelingstermijn	36
4.	Analyse van de betalingsgraad	37
5.	Analyse van de klachtengraad	38
6.	Administratief beheer van de dienst Info-leefmilieu, externe instanties (Homegrade, Facilitator, Netwerk Wonen) en het backoffice-beheer van het departement RENOLUTION-premies	39
6.1.	De dienst Info-Leefmilieu	39
6.2.	Homegrade, Facilitator en Netwerk Wonen	39
6.3.	Departement RENOLUTION-premies	40
DEEL III: Analyse van de energiebesparingen die de RENOLUTION-premies sinds 2012 hebben opgeleverd		41
1.	Methode	41
2.	Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort premie	42
3.	Energiebesparing gecumuleerd over de looptijd van de technologieën	43
4.	CO2-besparing	44
5.	Energiebesparing in verhouding tot het toegekende premiebedrag	45
CONCLUSIE		46

OVERZICHT VAN DE TABELLEN

Tabel 1 - Aantal toegekende premies en bedragen	12
Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag	14
Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag.....	16
Tabel 4 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtipe.....	19
Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren.....	20
Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare en privésector (aantal en bedrag) ..	23
Tabel 7 - Premies toegekend aan de openbare en de privésector	25
Tabel 8 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie	26
Tabel 9 - Opsplitsing van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor de doelgroepen (voorkeurscategorie).....	27
Tabel 10 - Premies toegekend aan huishoudens opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen.....	28
Tabel 11 - Detail van de premies per inkomenscategorie	29
Tabel 12 - Woningpremies: dekkingsgraad.....	30
Tabel 13 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente	31
Tabel 14 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2023	34
Tabel 15 - Energiebesparing in GWh in 2023 per soort premie: 75,42 GWh	42

OVERZICHT VAN DE FIGUREN

Figuur 1 - Evolutie van het verbruikte budget in de afgelopen 5 jaar.....	12
Figuur 2 - Opsplitsing van het aantal premies en de toegekende totaalbedragen per premiecategorie	15
Figuur 3 - Top 5 van het aantal toegekende premies per technologie.....	17
Figuur 4 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2021 - Opsplitsing per economische sector ...	18
Figuur 5 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2021, 2022 en 2023	20
Figuur 6 - Aantal premies en totaalbedragen voor huishoudens, per technologie	21
Figuur 7 - Vergelijking van de meest toegekende premies in 2022 en 2023, uitgedrukt in bedragen ..	21
Figuur 8 - Opsplitsing van de aan huishoudens toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont	22
Figuur 9 - Aantal premies toegekend in de openbare sector en de privésector, per technologie.....	24
Figuur 10 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare en privésector, per technologie	25
Figuur 11 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2021	27
Figuur 12 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (huishoudens)	28
Figuur 13 - Opsplitsing van de bouwplaatsen voor woningen die Energie- en RENOLUTION-premies genieten volgens het totaal aantal woningen per gemeente.....	32
Figuur 14 - Aantal ingediende dossiers in het kalenderjaar 2023 volgens status.....	33
Figuur 15 - Aantal ingediende premieaanvragen per jaar.....	34
Figuur 16 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum	35
Figuur 17 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen) ..	36
Figuur 18 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek om bijkomende informatie).....	37
Figuur 19 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies	37
Figuur 20 - Energiebesparing in GWh, per jaar en per soort premie	42
Figuur 21 - Energiebesparing per jaar (GWh) sinds 2004, alle premies samen	43
Figuur 22 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh.....	44
Figuur 23 - Bespaarde energie (kWh) per euro premie	45

DOEL EN STRUCTUUR VAN HET VERSLAG

1. DOEL EN BESTAANSGROND VAN DIT DOCUMENT

De Energie- en RENOLUTION-premies staan beschreven in het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 februari 2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Artikel 7 bepaalt dat de overheidsdienst de Regering vóór 30 juni van elk jaar een verslag dient te bezorgen over de uitvoering van zijn verplichtingen en opdrachten gedurende het voorgaande jaar en over de acties van het uitvoeringsprogramma. Dit verslag komt dus tegemoet aan een wettelijke verplichting.

Dit document presenteert een gedocumenteerde analyse van de resultaten die in begrotingsjaar 2023 werden bereikt door het systeem van de Energiepremies en RENOLUTION-premies. Het verslag Energie- en RENOLUTION-premies 2023 moet antwoord geven op twee belangrijke vragen:

- Hebben het stelsel van 2023 en zijn uitvoeringsprogramma de verwachtingen ingelost? Naar welke premies werd het meest gevraagd in dit systeem?
- Werd het budget dat in 2023 was toegekend aan dit systeem volledig uitgegeven? Volstond het om de aanvragen te dekken? Heeft dit budget implicaties voor het budget 2024?

2. STRUCTUUR VAN HET DOCUMENT

Het document is opgebouwd in meerdere delen:

- Inleiding: Einde van het systeem Energiepremies en voortzetting van het systeem RENOLUTION-premies
- Deel I: Analyse van de premies die werden toegekend in het begrotingsjaar 2023
- Deel II: Analyse van de introductiegraad van het jaar 2023 en van het administratieve beheer van het premiestelsel
- Deel III: Analyse van de energiebesparingen die de Energie- en RENOLUTION-premies sinds 2012 hebben opgeleverd
- Conclusie

3. HOE ANALYSEERT MEN DE GEGEVENS NAARGELANG VAN VERSCHILLENDE 'JAARTYPES'?

Voor beide premiesystemen gebruikt men drie jaartypes, afhankelijk van wat men wil meten:

- Het 'stelseljaar': volgens de datum van de investeringen (datum van de afrekeningsfactuur);
- Het 'indieningsjaar': volgens het jaar waarin de aanvraag werd ingediend;
- Het 'begrotingsjaar': volgens de datum van betaling van de premie.

Een premie kan bijvoorbeeld gekoppeld zijn aan een factuur van 02/10/2022, ingediend op 28/06/2023 en – als gevolg van de complexiteit van de aanvraag, onvolledige gegevens of een ontoereikende financiering van de betrokken begrotingsposten – pas in 2024 uitbetaald zijn. Voor deze premieaanvraag is het 'stelseljaar' 2022, het 'indieningsjaar' 2023 en het 'begrotingsjaar' 2024.

Deze drie jaartypes leveren dus uiteenlopende informatie op:

- Als men wil nagaan op welke manier het geld van het betrokken jaar werd uitgegeven → analyse van het *begrotingsjaar*¹;
- Als men een analyse wil van de werken die effectief werden uitgevoerd in een kalenderjaar (op basis van de facturen voor de werken) → analyse van het *stelseljaar*²;
- Als men een analyse wil van het stimulerende of ontradende effect van het bedrag van bepaalde premies, of zelfs een analyse van het buitenkans-effect → vergelijking van de *stelseljaren* onderling, om de evolutie van het aantal aanvragen te bekijken;
- Als men de efficiëntie en de behandelingstijd door Leefmilieu Brussel wil bekijken → analyse van het *indieningsjaar*.

In dit document worden de cijfers volgens de verschillende jaartypes bestudeerd. Om de efficiëntie van Leefmilieu Brussel te beoordelen wat betreft de behandeling en uitbetaling van de premies, worden het indieningsjaar en de behandelings- en betaaltermijn gebruikt.

Voor de gedetailleerde analyse van de premies geven we echter de voorkeur aan het begrotingsjaar.

Een analyse op basis van een stelseljaar zou gedetailleerdere informatie opleveren, met name omdat de elasticiteit van de vraag ten opzichte van de voorgestelde bedragen kan worden bepaald. Deze analyse zou op het moment van schrijven van dit verslag echter onvolledig zijn, want een premieaanvraag voor het stelseljaar 2023 kan mogelijk tot eind december 2024 worden ingediend. Bovendien duurt de verwerking van een premieaanvraag enkele weken tot maanden, afhankelijk van de complexiteit ervan.

Het is dan ook logischer om te vertrekken vanuit de 'vaste' cijfers van de begrotingsjaren in plaats van de 'evolutieve' cijfers van de stelseljaren.

¹ Het begrotingsjaar wordt bepaald door de vastleggings- en ordonnanceringsmachtigingen, de overeenkomstige begrotingsontvangsten en de jaarlijkse boekhoudkundige begrotingsuitvoering. Het wordt met andere woorden gedefinieerd door de datum van de directe premieuitbetaling of van de vastlegging van de premietoezegging.

² Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden. De aanvragen moeten worden ingediend binnen een termijn van 12 maanden vanaf de datum van de afrekeningsfactuur.

INLEIDING: OVERGANGSJAAR TUSSEN DE SYSTEMEN ENERGIEPREMIES EN RENOLUTION-PREMIES

De Energiepremies werden in 2004 gelanceerd en in 2022 vervangen door de RENOLUTION-premies. In 2023 komt er een einde aan het naast elkaar bestaan van de twee systemen Energie en RENOLUTION. Dit jaar was een budget van € 42,7 miljoen beschikbaar, waarvan € 42,1 miljoen is gebruikt om ongeveer 15.000 premies te betalen.

De systemen zijn een echt uitstalraam van een stimulerend en duurzaam energiebeleid. Ze zijn het instrument voor investeringshulp dat de Brusselaars aanspoort en informeert om de beste keuzes te maken voor de energierenovatie van gebouwen. De premies leveren dus een belangrijke bijdrage opdat het gewest zijn geïntegreerde doelstellingen 'Lucht-Klimaat-Energie' voor 2030 en 2050 zou kunnen realiseren.

In tegenstelling tot andere subsidiesystemen hebben deze systemen niet als eerste roeping om de Brusselaars vlotter toegang te geven tot woongelegenheid, maar om hun gebouwen te verbeteren teneinde het energieverbruik ervan te verminderen en hun woningen aantrekkelijk en comfortabel te maken.

ENERGIEPREMIES

De Energiepremies werden gelanceerd in 2004 en tot 2011 beheerd door SIBELGA. Tussen 2012 en 2022 werden ze echter technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Tussen 2012 en 2015 onderging het systeem talrijke wijzigingen op het gebied van budgetten, in aanmerking komende posten en doelgroepen.

Sinds 2016 is het systeem vereenvoudigd met de bedoeling om meerdere jaren stabiliteit te bieden. Vanaf 2018 merken we een aanhoudende toename in de bedragen die aan de Energiepremies worden toegekend.

RENOLUTION-PREMIES

RENOLUTION is de naam van de Renovatiestrategie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die streeft naar een gemiddeld energieprestatieniveau van 100 kWh/m²/jaar voor alle Brusselse woningen in 2050, d.w.z. een gemiddeld verbruik dat drie keer lager ligt dan vandaag.

Om deze strategie te implementeren, hebben een honderdtal publieke en private organisaties en verenigingen hun krachten gebundeld in de Alliantie RENOLUTION. Uit deze samenwerking kwamen zeven belangrijke uitdagingen voor de strategie naar voren:

- Een wettelijk kader instellen;
- De belanghebbenden ondersteunen;
- Financieren;
- De logistieke problemen oplossen;
- Renovaties vergemakkelijken door de procedures te vereenvoudigen, met behoud van de identiteit van Brussel;
- Zorgen voor duurzaamheid in het hart van de wijken;
- Erop toezien dat er voldoende gekwalificeerde werkkrachten zijn.

De RENOLUTION-premies maken deel uit van het financieringsluik van de Alliantie en zijn het resultaat van een samenwerking tussen de overheidsdiensten Urban en Leefmilieu Brussel. Sinds 1 januari 2022 zijn de systemen van de Energiepremies (beheerd door Leefmilieu Brussel) en van de Premies voor de renovatie van het woonmilieu en voor de verfraaiing van gevels (beheerd door Urban) namelijk samengevoegd.

De RENOLUTION-premies worden behandeld door Leefmilieu Brussel en Urban. Dit rapport betreft enkel de premies die Leefmilieu Brussel heeft behandeld en de werking van deze overheidsdienst. De behandeling door Urban komt in dit verslag niet aan bod.

1. ALGEMENE ORIËTERINGEN – DE DOELSTELLINGEN VAN HET SYSTEEM

Het systeem van de RENOLUTION-premies is bedoeld om de doelstellingen van de renovatiestrategie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RENOLUTION) te ondersteunen, namelijk kwalitatief betere en comfortabelere woningen, bestrijding van energieverblindende woningen, minder uitstoot van broeikasgassen en meer lokale, duurzame banen.

1.1. DE ENERGIETRANSITIE ONDERSTEUNEN

Het algemene doel van het systeem past binnen de RENOLUTION-strategie die streeft naar een gemiddeld energieprestatieniveau van 100 kWh/m²/jaar voor alle Brusselse woningen in 2050, d.w.z. een gemiddeld verbruik dat drie keer lager ligt dan vandaag. RENOLUTION zal het leven van de Brusselaars comfortabeler maken en ons helpen om de klimaatdoelstellingen te halen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de bouwsector de belangrijkste energieverbruiker (74%)³.

De premies vormen een belangrijke stimulans om de Brusselaars te helpen investeringen te doen waarmee ze hun energiefacturen kunnen drukken en bijdragen tot deze globale doelstellingen.

De premies dragen bovendien indirect bij tot het behoud en de creatie van jobs in de renovatiesectoren: officiële, weinig of niet delokaliseerbare, lokale werkgelegenheid.

1.2. TEGEN 2050: DE UITVOERING VAN HET EUROPESE MILIEUACTIEPROGRAMMA ONDERSTEUNEN

Al decennia lang probeert de Europese Unie een voorbeeld te zijn in de strijd tegen klimaatverandering, door haar acties en verbintenissen in het kader van het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties.

In 1997 werd het Kyotoprotocol aangenomen en trad het in 2005 in werking om voor het eerst de uitstoot van broeikasgassen tot 2020 te beperken. In 2015 wordt het Akkoord van Parijs goedgekeurd. Dat akkoord heeft tot doel de opwarming van de aarde onder de 2 °C te houden ten opzichte van het pre-industriële niveau, en indien mogelijk de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C. In het kader van dat akkoord heeft de Europese Unie zich ertoe verbonden de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 40% te verminderen ten opzichte van 1990. Elke lidstaat was verplicht een Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) op te stellen voor de periode 2021-2030, wat België eind 2019 heeft gedaan.

In december 2020 heeft de Europese Unie besloten de Europese ambitie voor 2030 te verhogen. Om de kans op het bereiken van koolstofneutraliteit in 2050 te vergroten, heeft ze immers besloten de lidstaten te dwingen hun emissies tegen 2030 met 55% in plaats van 40% te verminderen. Deze verhoogde doelstelling werd in een pakket van 12 wetgevingsvoorstellen gegoten met de naam 'Fit for 55'. Als gevolg van de verhoogde Europese ambitie is België gedwongen zijn doelstellingen aan te scherpen via een update van het NEKP.

³ Energiebalans 2021 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – 2023

Op gewestelijk niveau verhoogt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, na de goedkeuring van het Gewestelijk Lucht-Klimaat-Energieplan (PACE) op 27 april 2023, zijn doelstelling om tegen 2030 de directe uitstoot van broeikasgassen te verminderen met ten minste 47% (ten opzichte van de emissies van 2005). Dit doel zal worden bereikt door de acties van het PACE-programma te combineren. Deze vermindering is onderdeel van de doelstelling voor 2050, namelijk een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met minstens 90% ten opzichte van 2005, om te streven naar koolstofneutraliteit.

De Alliantie RENOLUTION past perfect binnen de algemene Europese doelstellingen en biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de kans om bij te dragen aan de veranderingen die nodig zijn om aan de Europese vereisten te voldoen.

1.3. KORTOM...

Het systeem van de Energie- en RENOLUTION-premies biedt veel verschillende voordelen:

- *Milieueffecten*: bijdrage tot vermindering van de CO₂-uitstoot door optimalisering van de energie-efficiëntie van de gebouwen;
- *Sociale effecten*: vermindering van het energieverbruik en dus van de facturen; optimalisering van de renovatiekosten voor duurzame energie voor de bouwheren; verbetering van de kwaliteit en het comfort van gebouwen, al dan niet bewoond door de eigenaar; hulp bij de toepassing van de Europese en Brusselse wetgeving inzake energie-efficiëntie;
- *Economische effecten*: ontwikkeling/uitbreiding van de energieperformante en -innovatieve renovatiemarkt; valorisatie van de R&D ter zake;
- *(Indirecte) effecten voor de werkgelegenheid*: behoud en creatie van jobs in de sector van de energieperformante renovatie, officiële, weinig of niet delokaliseerbare, lokale werkgelegenheid.

2. HET HUIDIGE WETTELIJKE EN BUDGETTAIRE KADER

De systemen van de Energie- en RENOLUTION-premies behoren tot de groep openbare steunmiddelen voor rationeel energiegebruik. Ze worden voornamelijk gefinancierd door de heffingen op de inkomsten van de gas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders⁴ die worden gestort in het Begrotingsfonds voor Energiebeleid. Daarnaast heeft het Herstel- en Veerkrachtplan van de Europese Unie voor de periode 2022-2023 16 miljoen euro bijgedragen aan het project voor de invoering van de RENOLUTION-premies.

Het systeem wordt juridisch omkaderd door de herziening van de ordonnanties van 20/07/2011 (ordonnanties tot wijziging van die van 19/07/2001 - ELEK en 01/04/2004 - GAS) betreffende de organisatie van de elektriciteits-/gasmarkt in het BHG en het BBHR van 09/02/2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Concreet steunt de uitvoering van het systeem op 3 pijlers:

- Het **jaarlijkse uitvoeringsprogramma** dat het premiestelsel bepaalt en dat het jaarlijks toegekende budget voor het systeem omvat;
- De **budgettaire machtiging** die de beschikbare bedragen voor het systeem bepaalt (onder voorbehoud van inbreng van het Fonds);

⁴ Wegens hun verplichting tot openbare dienstverlening.

- Het **protocolakkoord tussen de minister met Energie in zijn bevoegdheden, de minister met Begroting in zijn bevoegdheden en de bevoegde Inspecteur van Financiën betreffende de begrotingscontrole van de financiële steun inzake energie**, dat het begrotings- en boekhoudingsproces voor de uitbetaling van de premies vlotter doet verlopen.

2.1. HET UITVOERINGSPROGRAMMA EN HET JAARLIJKSE PREMIESTELSEL MAKEN EEN DYNAMISCHE OMKADERING VAN HET PREMIESTELSEL MOGELIJK

Het Uitvoeringsprogramma is een document dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de regering, en dat het **premiestelsel** bepaalt, d.w.z. de technische, administratieve en financiële voorwaarden voor de toekenning van de premies. De regering herbepaalt hierin de bijbehorende begroting. Het programma en de begroting kunnen onder bepaalde voorwaarden gewijzigd worden in de loop van het jaar⁵. Het Uitvoeringsprogramma geeft het systeem een zekere dynamiek met de jaarlijkse herziening van de technische en financiële clausules.

Het Uitvoeringsprogramma is een document van enkele bladzijden met een technische bijlage waarin de toekenningsvoorwaarden van het premiestelsel van het beschouwde jaar beschreven worden.

Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden⁶.

3. GLOBALE EVOLUTIE VAN HET SYSTEEM

3.1. EINDE VAN DE VERWERKING VAN ENERGIEPREMIES

Het laatste stelseljaar van de Energiepremies is 2021 en loopt tot eind 2022⁷. In 2023 zullen echter nog ongeveer 900 Energiepremies worden toegekend. Dit zijn voornamelijk aanvragen die eind 2022 zijn verstuurd of onvolledige aanvragen waarvoor nog aanvullende informatie werd verstrekt.

Wanneer we de bedragen die zijn toegekend voor de Energiepremies en de RENOLUTION-premies (beheerd door Leefmilieu Brussel) bij elkaar optellen, komen we op een beschikbaar budget van € 42,1 miljoen.

3.2. EÉN BUDGET VOOR TWEE VERSCHILLENDE PREMIESTELS

In 2023 zijn er twee verschillende premiestelsels (Energie en RENOLUTION). Het totale budget voor de premies van 2023 bestaat uit het budget dat is toegewezen aan Leefmilieu Brussel voor de Energiepremies en de RENOLUTION-premies, en het budget dat is toegewezen aan Urban voor de RENOLUTION-premies die door deze overheidsdienst worden behandeld. Dit rapport gaat enkel over de premies die behandeld zijn door Leefmilieu Brussel.

⁵ De Regering keurt vóór 1 oktober van elk jaar het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar goed. Dit uitvoeringsprogramma omvat de financiële en technische voorwaarden voor het verkrijgen van financiële steun. Het beheer van de toekenning en de betaling van de financiële steun wordt georganiseerd door de overheidsdienst.

⁶ De datum van de saldfactuur van de werken bepaalt het betreffende premiestelsel.

⁷ Burgers kunnen tot 12 maanden na de datum van de saldfactuur de premie aanvragen.

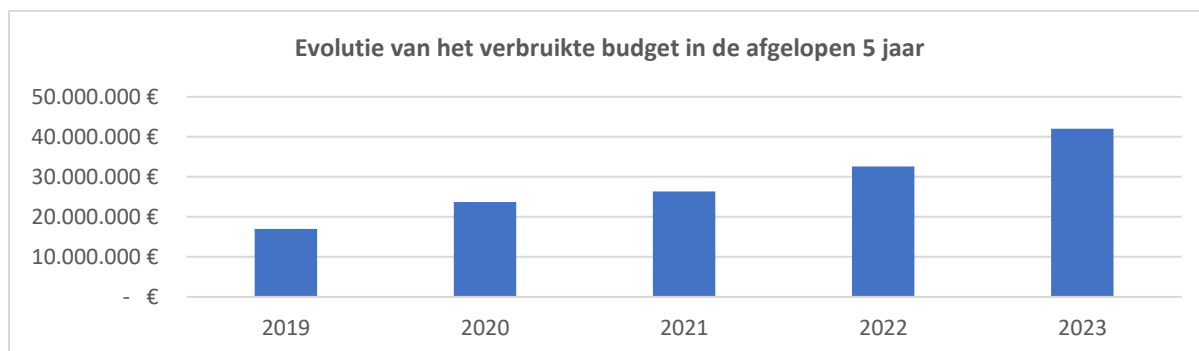

Tabel 1 - Aantal toegekende premies en bedragen

Stelsel	Aantal toegekende premies	Toegekende bedragen
Energiepremies	914	€ 3.473.264
RENOLUTION-premies	14.031	€ 38.578.856
TOTAAL	14.945	€ 42.052.120

Door het bedrag te bekijken dat de afgelopen vijf jaar is toegekend voor de Energie- en RENOLUTIE-premies, zien we dat het toegekende budget tussen 2019 en 2023 met een factor 2,5 is gestegen. Deze trend lijkt te wijzen op een groeiende begrotingsbehoefte voor de komende jaren.

Figuur 1 - Evolutie van het verbruikte budget in de afgelopen 5 jaar

3.3. REKENING HOUDEN MET HET INKOMENSNIVEAU VAN DE AANVRAGERS

Sinds 2011 wordt bij de berekening van de toegekende premiebedragen rekening gehouden met 3 inkomenscategorieën: de basiscategorie (I), de categorie van de gemiddelde inkomens (II) en de categorie van de lage inkomens (III). De aanvragers uit categorieën II en III krijgen bonussen ten opzichte van de aanvragers uit de basiscategorie (categorie I).

PREMIECATEGORIEËN VOLGENS INKOMEN

Voor alle premies voor werken of investeringen voor een woongebouw worden drie bedragen vastgelegd naargelang van de categorie waartoe de aanvrager behoort:

Categorie I – basisinkomen | Categorie II – gemiddeld inkomen | Categorie III – laag inkomen

De categorie wordt bepaald op basis van de som van de globaal belastbare inkomens van de aanvrager en van elke persoon ouder dan 18 jaar, zoals opgenomen in de gezinssamenstelling minder dan 3 maanden vóór de indiening van de premieaanvraag afgeleverd door het gemeentebestuur.

a) Begunstigden van premies van categorie I (basiscategorie)

Standaard behoren alle aanvragers tot deze categorie.

b) Begunstigden van premies van categorie II (gemiddeld inkomen) – natuurlijke personen

Stelsel Energiepremies: Het betreft huishoudens met een inkomen tussen € 35.782,80/jaar en € 71.565,60/jaar voor een alleenstaande, of tussen € 50.782,80/jaar en € 86.565,60/jaar voor een koppel⁸.

⁸ Echtgenoot/echtgenote of samenwonende(n) ouder dan 18 jaar, zoals vermeld in de gezinssamenstelling die minder dan 3 maanden vóór de datum van indiening van de premieaanvraag werd afgeleverd door het gemeentebestuur.

Stelsel RENOLUTION-premies: Het betreft huishoudens met een inkomen tussen € 41.300/jaar en € 82.400/jaar, of tussen € 56.300/jaar en € 97.400/jaar voor een koppel.

c) Begunstigden van categorie III (laag inkomen) – natuurlijke personen

Stelsel Energiepremies: Het betreft huishoudens met een inkomen lager dan of gelijk aan € 35.782,80/jaar voor een alleenstaande of € 50.782,80/jaar voor een koppel.

Stelsel RENOLUTION-premies: Het betreft huishoudens met een inkomen lager dan of gelijk aan € 41.300/jaar voor een alleenstaande of € 56.300/jaar voor een koppel.

d) Verhogingen van de inkomensgrenzen van de huishoudens

De inkomensgrenzen worden:

- Verhoogd met € 5.000 indien de aanvrager (of aanvragers als het om een koppel gaat) jonger is/zijn dan 35 jaar op de aanvraagdatum;
- Verhoogd met € 5.000 per persoon die fiscaal ten laste is zoals vermeld op het aanslagbiljet 'personenbelasting en aanvullende belastingen' van de belastingdienst;
- De verhoging kan maximaal € 15.000 bedragen.

e) Rechtspersonen en natuurlijke personen met een bijzonder statuut

Type aanvrager	Energiepremies	RENOLUTION-premies
Sociaal verhuurkantoor	Categorie III	Categorie III
Huurcontract met sociaal verhuurkantoor	Categorie III	Categorie III
Openbare Vastgoedmaatschappijen	Categorie III	Categorie II
Woningfonds	Categorie III	Categorie II
Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij voor vastgoed dat valt onder een beheersovereenkomst met een OVM	Categorie I	Categorie II
Begunstigde van een leefloon van het OCMW	Categorie III	Categorie III
Begunstigde van de verhoogde tegemoetkoming	Categorie III	Categorie III
Beschermde afnemers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Categorie III	Categorie III
Eigenaars-verhuurders met EPB-certificaat	Categorie III	Categorie III
Collectiviteiten	Categorie III	Categorie II
Mede-eigendommen	Categorie III	Categorie II*

* Elke mede-eigenaar in categorie III kan een bijkomende premie krijgen bovenop de premie toegekend aan het mede-eigendom.

DEEL I: ANALYSE VAN DE PREMIES DIE WERDEN TOEGEKEND IN HET BEGROTINGSJAAR 2023

Hoewel de cijfers in dit deel betrekking hebben op het begrotingsjaar 2023, is het aangewezen om de wijzigingen te vermelden die de Regering heeft aangebracht voor het stelseljaar 2023.

Deze wijzigingen betreffen:

- Afschaffing van alle gasgerelateerde premies (J1, J2, J3, J7, L2);
- Afschaffing van de premie C8 – Periodieke EPB-controle;
- Verhoging van de toegekende bedragen voor de premie E3 – Thermische isolatie van daken in categorie II en III;
- Invoering van een premie A5 – EPB-certificaat;
- Invoering van een premie J10 – Warmtenet;
- Verhoging van alle toegekende bedragen voor de premie J4 – Verwarming via warmtepompen en het schrappen van de voorwaarde met betrekking tot de niet-omkeerbaarheid van de installatie;
- Wijziging van alle bedragen voor de premie E5 - Groendak of waterbergend dak;
- Indexering van de inkomensgrenzen voor categorie II en III.

Hoewel dit onderdeel betrekking heeft op het begrotingsjaar 2023, kan het gaan om premies uit het stelseljaar 2022 en 2023, waardoor premies die in 2023 zijn afgeschaft nog steeds in dit verslag voorkomen.

1. DE GLOBALE RESULTATEN VAN BEGROTING 2023: GOEDGEKEURDE PREMIEAANVRAGEN, GOEDGEKEURD TOTAALBEDRAG

Tussen 1 januari en 31 december 2023 werden 14.945 premieaanvragen toegekend op begrotingsjaar 2023, voor een totaalbedrag van € 42.052.120.

De premies worden gegroepeerd in negen technologische hoofdcategorieën, elk met zijn eigen subcategorieën, die we hieronder analyseren.

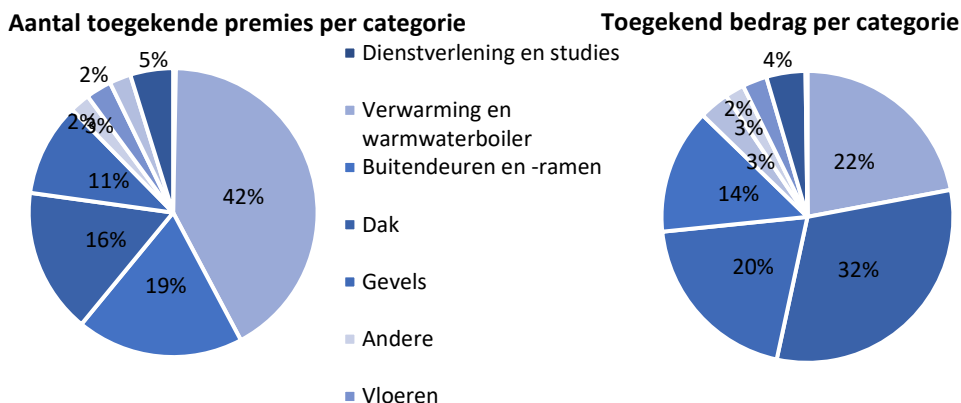
Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag

Premiecategorie	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Dienstverlening en studies	46	0%	87.652	0%
Bouwplaatsinrichting	717	5%	1.824.231	4%
Dak	2.428	16%	13.182.320	31%
Gevels	1.561	10%	8.410.033	20%
Buitendeuren en -ramen	2.798	19%	5.837.163	14%
Vloeren en plafonds	431	3%	1.143.573	3%
Verwarming en warmwaterboiler	6.265	42%	9.265.876	22%
Gecontroleerde mechanische ventilatie	359	2%	1.398.797	3%
Andere (BMW, C8, AP en Z10 ⁹)	340	2%	902.475	2%
Totaal	14.945		42.052.120	

⁹ BMW: Bonus meerdere werken - Energiepremies; C8: Periodieke EPB-controle; AP: Aanvullende premie; Z10: Bonus meerdere werken - RENOLUTION-premies

Figuur 2 - Opsplitsing van het aantal premies en de toegekende totaalbedragen per premie categorie

De opsplitsing per premie categorie laat zien dat premies voor verwarming en warmwaterboiler het meest worden aangevraagd, gevolgd door die voor buitendeuren en -ramen, daken en gevels. Deze vier categorieën zijn goed voor 88% van het totale aantal toegekende premies. Qua bedragen is de categorie daken met 32% van het totale toegekende bedrag de grootste, op de voet gevolgd door de categorieën verwarming en warmwaterboiler en gevels.

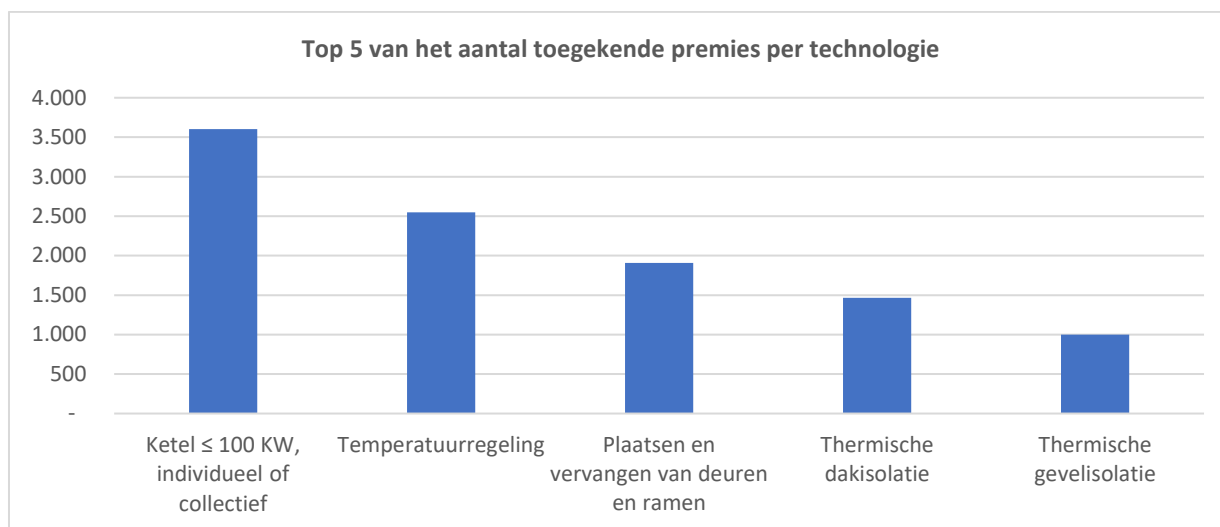
2. TECHNOLOGIEËN DIE DE VOORKEUR GENIETEN

Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag

Premiecategorieën	Type premie	Toegekende premies 2023	
		# premies	€ toegekend
Dienstverlening en studies	Energieaudit	45	€ 87.502
	EPB-certificaat	1	€ 150
Bouwplaatsinrichting	Bescherming en steigers	717	€ 1.824.231
Daken	Dakbedekking en waterdichtheid	938	€ 5.953.180
	Thermische dakisolatie	1.466	€ 7.212.774
	Groendak of waterbergend dak	24	€ 16.366
Gevels	Thermische gevelisolatie	998	€ 6.374.490
	Gevelbekleding	65	€ 184.290
	Beploistering	498	€ 1.851.254
Buitendeuren en -ramen	Plaatsen en vervangen van deuren en ramen	2.550	€ 5.199.333
	Herstelling en aanpassing van ramen	248	€ 637.829
Vloeren en plafonds	Thermische vloerisolatie	431	€ 1.143.573
Verwarming en warmwaterboiler	Ketel ≤ 100 kW, individueel of collectief	3.601	€ 4.362.945
	Ketel > 100 kW, collectief	75	€ 1.598.296
	Verbuizing van een collectieve schoorsteen	115	€ 1.412.463
	Verwarming via warmtepomp	88	€ 898.614
	Lagetemperatuurradiatoren	91	€ 91.742
	Temperatuurregeling	1.906	€ 401.352
	Warmwaterboiler op gas	17	€ 9.500
	Zonneboiler	8	€ 30.554
	Waterverwarming via warmtepomp	277	€ 451.715
Gecontroleerde mechanische ventilatie	C-systeem	204	€ 560.772
	D-systeem	155	€ 838.025
Andere	Bonus meerdere werken, periodieke EPB-controle en aanvullende premie	427	€ 911.171
Totaal		14.945	€ 42.052.120

Thermische isolatie van daken en gevels en waterdichte dakbedekking zijn de drie posten die het meest worden toegekend in termen van bedrag. Ze zijn goed voor ongeveer 46% van het totale toegekende bedrag. Ze worden gevolgd door het plaatsen en vervangen van deuren en ramen en ketels van ≤100 kW.

Figuur 3 - Top 5 van het aantal toegekende premies per technologie

De afgelopen drie jaar stonden dezelfde premies in de top 5 in termen van aantal.

Hoewel ketels van ≤100 kW en temperatuurregeling goed zijn voor 52% van het aantal toegekende subsidies, is het aantal toegekende premies voor deze laatste categorie aanzienlijk gedaald. Het aantal premies voor ketels van ≤100 kW is met 24% gedaald en dat voor temperatuurregeling met 42% ten opzichte van 2022.

Dit jaar is het plaatsen en vervangen van deuren en ramen de op één na meest aangevraagde premie, met een toename van 47%.

Het aantal toegekende premies voor thermische dak- en gevelisolatie blijft stabiel.

BONUS VOOR DUURZAME MATERIALEN

Deze bonus bevordert het gebruik van natuurlijke isolatiematerialen voor de premies voor thermische isolatie. Hij geldt ook voor hout met FSC- en PEFC-keurmerk voor gevelbekleding en deuren en ramen, en voor het gebruik van duurzame materialen voor waterdichte dakbedekking.

De bonus voor natuurlijk isolatiemateriaal wordt toegekend als de gebruikte isolatielaag of -lagen voor meer dan 85% uit hernieuwbare materialen bestaat of bestaan. Wat de premies voor daken betreft, is de isolatiebonus goed voor 10% van het aantal toegekende premies en 8% van de totale geïsoleerde oppervlakte. Voor thermische isolatie van gevels en vloeren zijn de cijfers identiek: 5% voor het aantal toegekende premies en 4% voor de totale geïsoleerde oppervlakte.

Bekleding met gelabeld hout is goed voor 14% van het aantal toegekende premies en van de totale geïnstalleerde oppervlakte.

Duurzame en waterdichte dakbedekking is goed voor 24% van het aantal toegekende premies en 22% van de totale geïsoleerde oppervlakte.

Tot slot zijn ramen en deuren van gelabeld hout goed voor 32% van het aantal toegekende premies (bijna het dubbele van het cijfer van 2022) en 28% van de totale geïnstalleerde oppervlakte. Dit laatste percentage ligt bijna vijf keer zo hoog als in 2022, toen de oppervlakte gelabeld hout slechts 6% van de totale oppervlakte uitmaakte.

DE LAATSTE TOEKENNINGEN VAN DE BONUS ENERGIEPREMIES

In 2020 werd een nieuwe bonus ingevoerd: de bonus Energiepremie. Hij ging in op 01/09/2020 en werd toegekend tot het eind van 2021 (datum van saldofactuur). Deze bonus omvat:

- Een verhoging met 25% ten opzichte van 2020 van het bedrag van de premies voor energieaudit en de isolatiepremie voor de categorie III;
- Een verhoging tegenover 2020 met 50% van de bonus voor natuurlijk isolatiemateriaal voor alle inkomenscategorieën;
- De invoering van een bonus voor de uitvoering van meerdere werken, met 10% op het totale premiebedrag voor de categorieën I en II en 20% voor categorie III.

In 2023 werden de laatste premies behandeld die onder deze bonus vallen (saldofactuur 2021). Deze bonus had een impact van € 568.784 op de begroting.

3. DE RENOLUTION-PREMIES EN DE BRUSSELSE GEBOUWEN

Dit hoofdstuk geeft een analyse van alle Energie- en RENOLUTION-premie's in het begrotingsjaar 2023, hetzij 14.945 premies die goed zijn voor een totaalbedrag van € 42.052.120.

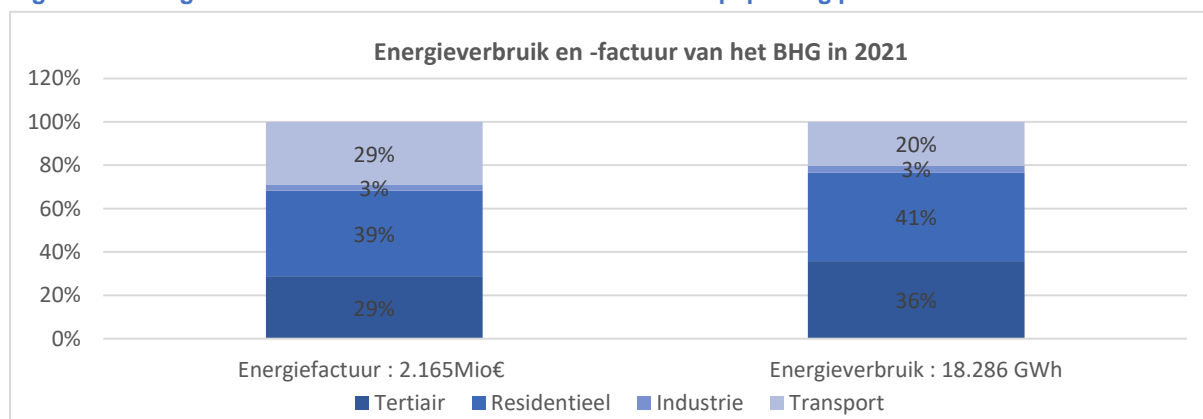
3.1. INLEIDING: DE BRUSSELSE GEBOUWEN ¹⁰EN HUN ENERGIEVERBRUIK¹¹

Brussel telt momenteel **194.847 gebouwen** (1 januari 2023), waarvan 165.843 residentiële (85%) en 29.004 niet-residentiële gebouwen (15%). De residentiële gebouwen in het gewest bestaan momenteel uit ongeveer **601.872 wooneenheden**. De meeste daarvan bevinden zich in opbrengstgebouwen.

In 2021¹² bedroeg het totale energieverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 18.286 GWh, waarvan 76% toe te schrijven is aan de gebouwen.

De gewestelijke energiefactuur (de som van alle uitgaven in verband met het totale energieverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) bedroeg in totaal € 2.165 miljoen, waarvan ongeveer 68% voor gebouwen voor huisvesting en de tertiaire sector.

Figuur 4 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2021 - Opsplitsing per economische sector

¹⁰ Gegevens BISA en STATBEL (1 januari 2023)

¹¹ Energiebalans 2021 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – 2023

¹² In dit stadium beschikken we niet over recentere gegevens over het totale energieverbruik en de energiefactuur voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

3.2. TYPES EN FUNCTIES VAN DE BETREFFENDE GEBOUWEN

De Energie- en RENOLUTION-premies worden hoofdzakelijk toegekend voor de verbetering van de energieprestaties van woningen, wat blijkt uit zowel het aantal premies (99%) als het toegekende totaalbedrag (95%), zoals weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 4 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtipe

Gebouwtipe	Statistieken 2023 ¹⁸		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	# gebouwen	# eenheden	#	%	€	%
Eengezinswoning	125.547	204.287	5.773	39%	€ 13.149.278	31%
Appartementsgebouw	40.296	353.503	8.938	60%	€ 26.971.517	64%
Niet-residentiële gebouw	29.004	44.182	234	2%	€ 1.931.325	5%
Totaal	194.847		14.945		€ 42.052.120	

Hoewel het percentage toegekende premies voor de niet-residentiële sector gelijk blijft aan dat van het voorgaande jaar, daalt het percentage van het toegekende bedrag met 4% ten gunste van de residentiële sector.

De opsplitsing van het toegekende bedrag per bestemming komt wel degelijk overeen met de opsplitsing van de eenheden (eengezinswoning, appartement en niet-residentiële eenheid) op het Brusselse grondgebied. Ongeveer 33% van de eenheden in Brussel zijn namelijk eengezinswoningen en ontvangen 31% van het premiebudget.

4. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER BELANGRIJKSTE ACTIVITEITENSECTOREN: HUISHOUDENS, OVERHEID, PRIVÉSECTOR EN VZW'S

4.1. ALGEMENE RESULTATEN

Op het aanvraagformulier moet de premieaanvrager kiezen uit 21 van activiteitensectoren¹³ die het type van de aanvrager beschrijven dat het best met zijn situatie overeenkomt. Voor de goede leesbaarheid van dit verslag werden de premies gegroepeerd in vier belangrijke activiteitensectoren:

- **Huishoudens:** een belangrijke groep aanvragers die doorgaans een premie voor een residentiële goed aanvragen (eengezinswoning of appartementsgebouw). Aan deze categorie werden ook de aanvragen van mede-eigenaars of gebouwenbeheerders toegevoegd.
- **Privésector:** deze categorie omvat zowel de privébedrijven als de vrije scholen.
- **Openbare sector:** deze categorie omvat ook andere entiteiten zoals de gemeenten, de OCMW's, de OVM's, de overheidsdiensten, enz. maar niet de vzw's.
- **Vzw's:** de vzw's vertegenwoordigen een categorie op zich, wat een betere analyse van de gegevens van deze sector mogelijk maakt.

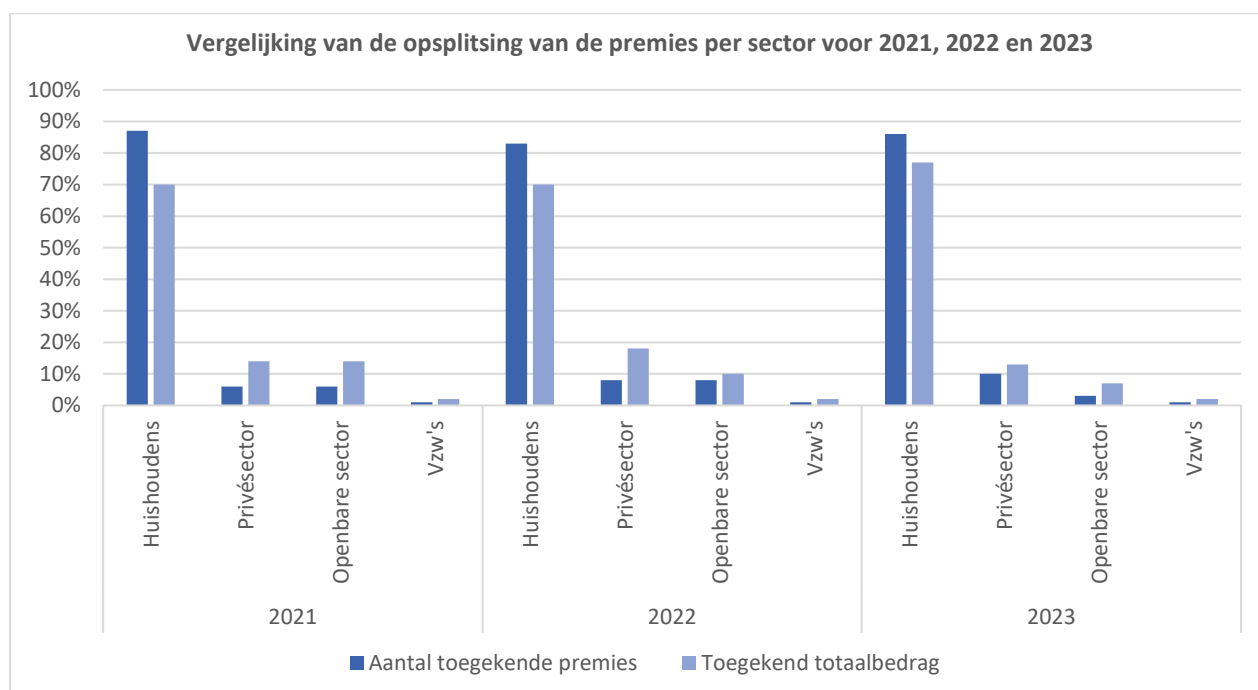
¹³ Deze activiteitensectoren zijn gekoppeld aan de economische codes waarvan de indeling is opgelegd bij Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 die de uitgaven en inkomsten aangeeft.

Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren

Aanvragers	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Huishoudens	12.806	86%	€ 32.559.812	77%
Privésector	1.547	10%	€ 5.468.192	13%
Openbare sector	375	3%	€ 3.008.082	7%
Vzw's	217	1%	€ 1.016.034	2%
Totaal	14.945		€ 42.052.120	

Een overweldigende meerderheid van de premies gaat naar huishoudens: 86% van alle premies, voor 77% van het totale toegekende bedrag. Deze tendens is stabiel in vergelijking met voorgaande jaren, zowel wat het aantal als het bedrag betreft.

Figuur 5 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2021, 2022 en 2023

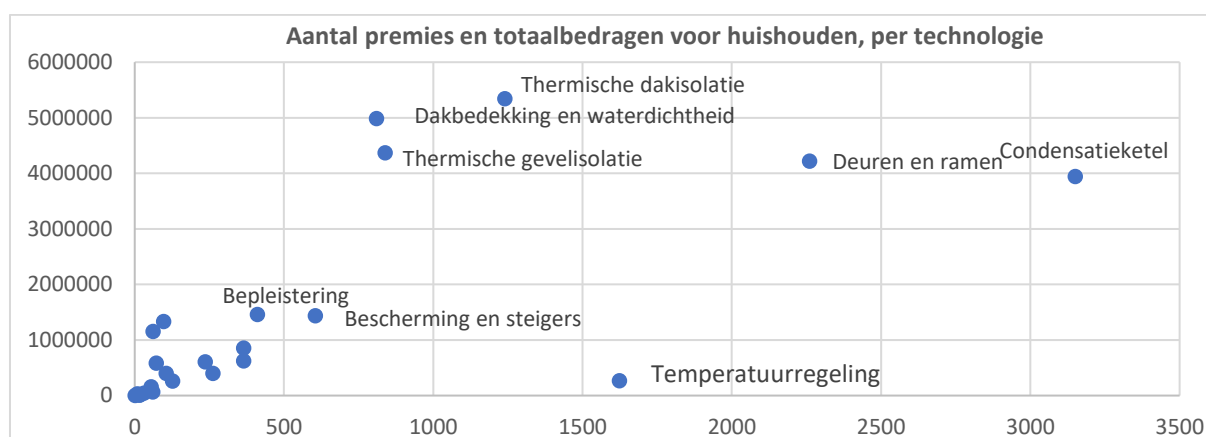
4.2. DE HUISHOUDENS ONDER DE LOEP

4.2.1. TECHNOLOGISCHE KEUZES: DE MEEST TOEGEKENDE PREMIES ZIJN VOOR DE VERVANGING VAN HET VERWARMINGSSYSTEEM EN VOOR HET PLAATSEN EN VERVANGEN VAN DEUREN EN RAMEN

Wat het aantal toegekende premies voor huishoudens betreft, worden vooral premies voor condensatieketels (25%) toegekend. De premie die het op een na vaakst wordt toegekend aan huishoudens is de premie voor het plaatsen en vervangen van deuren en ramen (18%), gevolgd door die voor temperatuurregeling.

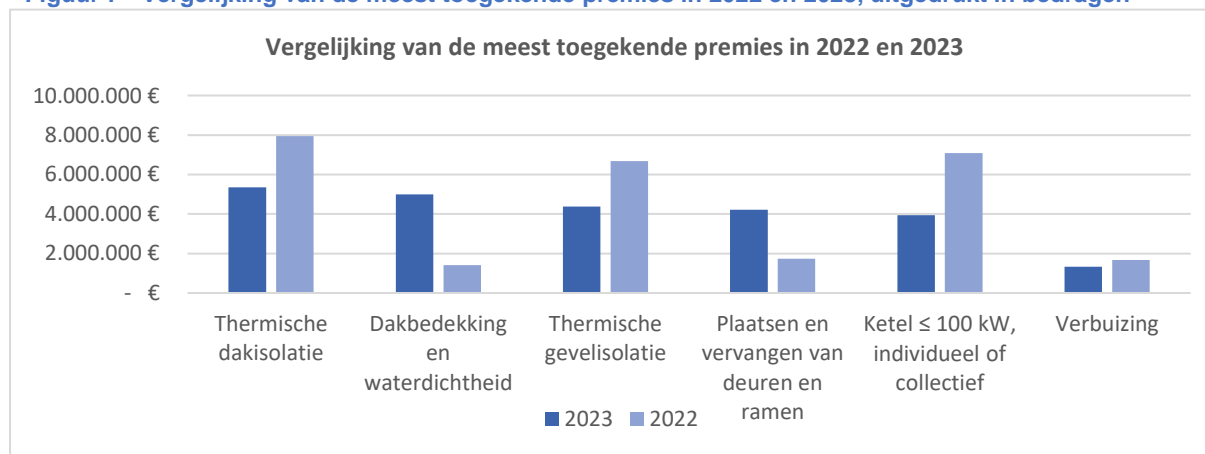
Wat de toegekende bedragen betreft, zijn de resultaten enigszins verschillend. De premie voor thermische dakisolatie is met 16% de meest toegekende premie vanuit budgettair oogpunt, gevolgd door waterdichte dakbedekking met 15%. Het percentage van deze twee premies is vrijwel identiek, omdat de premie voor waterdichte dakbedekking afhankelijk is van de toekenning van de premie voor thermische dakisolatie. De top 3 van premies wordt afgesloten door thermische gevelisolatie met 13%. Deze drie premies vertegenwoordigen samen bijna 44% van het toegekende budget.

Figuur 6 - Aantal premies en totaalbedragen voor huishoudens, per technologie

In 2022 was de top 3 van premies uitgedrukt in bedragen goed voor 70% van het totale toegekende bedrag. De vergelijking tussen 2022 en 2023 toont een daling van de toegekende bedragen voor premies voor thermische dakisolatie, thermische gevelisolatie en ketels, ten gunste van premies voor waterdichte dakbedekking en het plaatsen en vervangen van deuren en ramen. De in 2023 toegekende bedragen zijn gelijkmatiger verdeeld dan in 2022.

Figuur 7 - Vergelijking van de meest toegekende premies in 2022 en 2023, uitgedrukt in bedragen

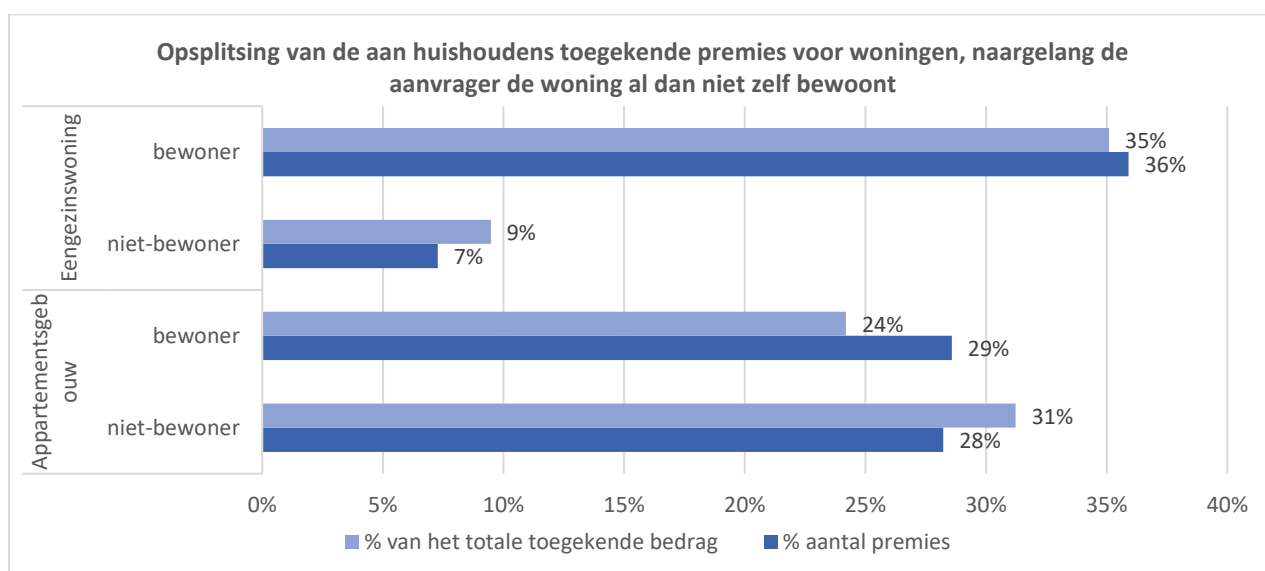

4.2.2. OPSPLITSING BEWONER / NIET-BEWONER

Het begrip 'bewoner/niet-bewoner' is gebaseerd op het gegeven dat het adres waarop de werken plaatsvinden al dan niet hetzelfde is als het adres van de aanvrager. Deze waarde is enkel indicatief, omdat de aanvrager in vele gevallen (totale renovatie bijvoorbeeld) zijn nieuwe woning betreft na voltooiing van de werken, wat dus een vertekend beeld geeft. Bovendien worden de meeste aanvragen voor verenigingen van mede-eigenaars ingediend door de gebouwbeheerders. In dat geval kan het adres van de werken nooit hetzelfde zijn als het adres van de aanvrager, die de woning 'niet bewoont', terwijl de eigenaar van de woning in kwestie wél ter plaatse woont of zal wonen na de werken.

Onderstaande grafiek houdt geen rekening met verenigingen van mede-eigenaars, gebouwbeheerders of residenties, wat een realistischer beeld geeft.

Figuur 8 - Opsplitsing van de aan huishoudens toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont

Een huishouden vraagt vooral premies aan voor het goed dat het bewoont (65%) ten aanzien van het goed dat het niet bewoont. Er is echter een aanzienlijk verschil tussen eengezinswoningen en appartementsgebouwen. In het geval van eengezinswoningen werd 83% van de premies toegekend aan huishoudens die er wonen, terwijl in het geval van appartementsgebouwen slechts 50% werd toegekend aan bewoners.

Het gemiddeld toegekende bedrag verschilt evenwel voor door het huishouden bewoonde (€ 2.036) of niet door het huishouden bewoonde eigendommen (€ 2.537). Dit verschil is te wijten aan het feit dat verhuurders die ten minste één aanbeveling van het EPB-certificaat uitvoeren, in inkomenscategorie III zijn ondergebracht, waardoor het bedrag dat aan deze groep wordt toegekend, stijgt.

4.3. DE PRIVÉ- EN OPENBARE SECTOR ONDER DE LOEP

4.3.1. ALGEMENE RESULTATEN

Bij de aanvragers van de openbare sector worden de besturen, openbare diensten, overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut gerekend. De privésector omvat op zijn beurt twee grote groepen: bedrijven en vrije scholen.

Vzw's kunnen zowel tot de openbare als de privésector horen.

Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare en privésector (aantal en bedrag)

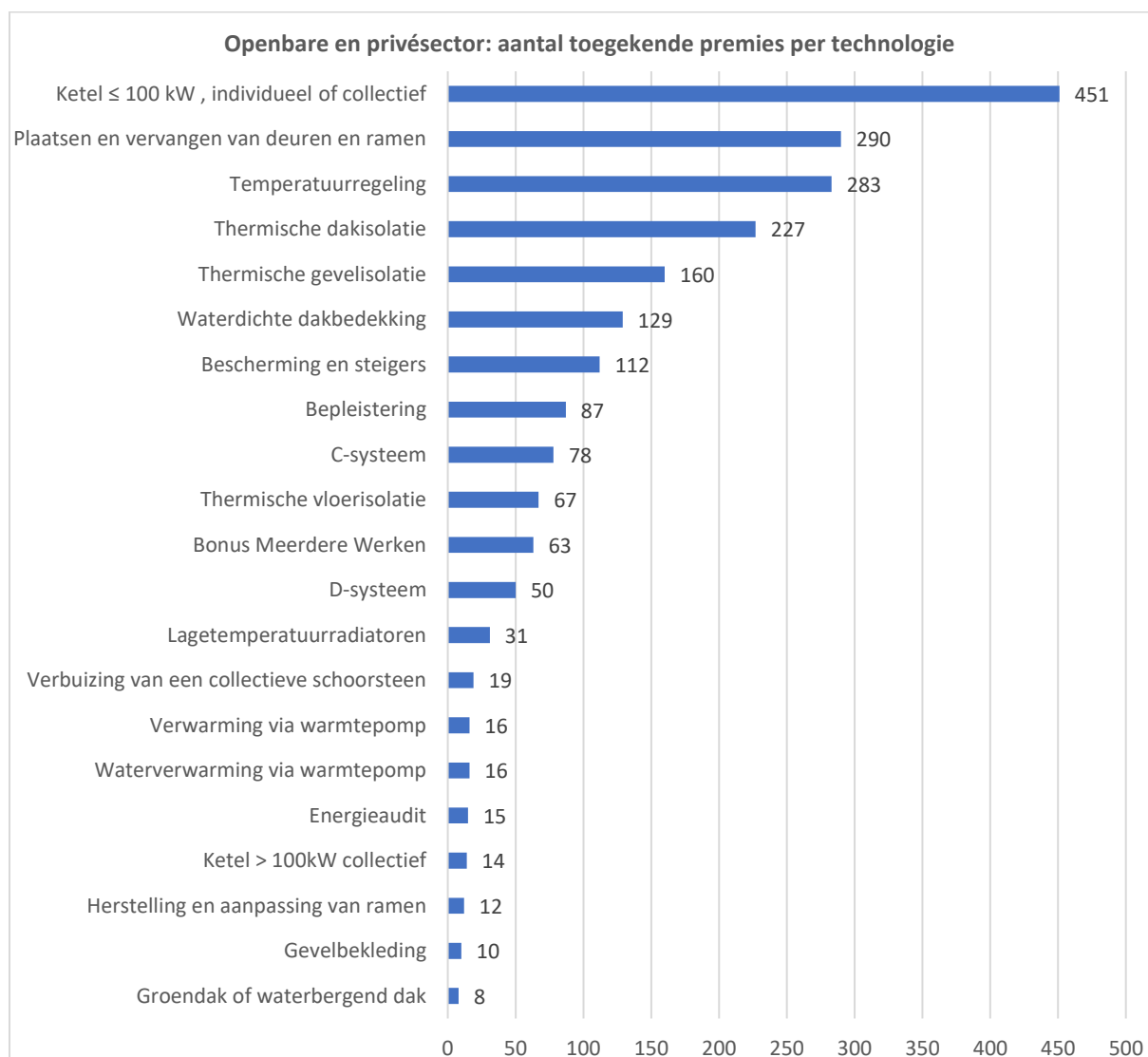
Openbare en privésector	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
SVK	59	€ 130.412
Vzw (niet SVK)	158	€ 885.623
Gemeente	14	€ 136.422
OCMW	2	€ 4.140
School (gemeenteschool + FR + NL)	20	€ 701.074
Privébedrijven	1.531	€ 4.908.352
Overheidsbedrijf	14	€ 99.541
Woningfonds	6	€ 24.924
Overheid	6	€ 145.131
OVM	329	€ 2.456.689
Totaal	2.139	€ 9.492.308

De meeste aanvragen buiten de huishoudens komen uit de privésector. Ongeveer 72% van het aantal toegekende premies gaat naar deze groep, wat een aanzienlijke stijging betekent ten opzichte van 2022, toen deze groep goed was voor 42% van de aan de openbare en privésector toegekende premies. Het overgrote deel van de overheidsbedrijven die premies aanvragen zijn OVM's (ongeveer 15%), dat wil zeggen maatschappijen die een sociale woning moeten verschaffen aan personen die aan de toelatingscriteria voldoen. Deze aanvragers ontvangen verhoogde premies in categorie III voor de Energiepremie en in categorie II voor de RENOLUTION-premie.

4.3.2. TECHNOLOGISCHE KEUZES: ENKELE VARIATIES AFHANKELIJK VAN HET AANTAL EN HET BEDRAG

Figuur 9 - Aantal premies toegekend in de openbare sector en de privésector, per technologie

Net als bij de huishoudens zijn de technologische keuzes waar de meeste premies aan worden toegekend verwarmingsketels ≤ 100 kW, het plaatsen en vervangen van deuren en ramen, en temperatuurregeling. Deze drie premies worden gevolgd door thermische dakisolatie en thermische gevelisolatie.

De top 3 van de premies is samen goed voor meer dan 48% van het aantal toegekende premies in de openbare en privésector, maar hun bedrag vertegenwoordigt niet meer dan 16% van het totale bedrag.

Wat de bedragen betreft staat thermische gevelisolatie bovenaan op de lijst (21%), gevolgd door thermische dakisolatie (20%) en het plaatsen en vervangen van deuren en ramen (10%).

Figuur 10 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare en privésector, per technologie

4.3.3. FUNCTIES EN TYPES GEBOUWEN: BEDRAG HOOFDZAKELIJK TOEGEKEND AAN WOONEENHEDEN

Tabel 7 - Premies toegekend aan de openbare en de privésector

Openbare en privésector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	470	22%	€ 1.032.635	11%
Appartementsgebouw	1.498	70%	€ 6.743.298	71%
Niet-residentieel gebouw	171	8%	€ 1.716.375	18%
Totaal	2.139		€ 9.492.308	

Van de 2.139 aanvragen hadden er 1.968 betrekking op de residentiële sector, wat neerkomt op ongeveer 92% van het aantal toegekende premies en 82% van het totale toegekende bedrag.

5. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER INKOMENSCATEGORIE

5.1. CATEGORIEËN DIE UITGEBREID WORDEN NAAR ALLE DOELGROEPEN

In de onderstaande tabel worden de 4 eerder geanalyseerde sectoren weergegeven, waarbij ook de mede-eigendommen uit de sector huishoudens worden opgenomen om ook de aan hen toegekende premies in aanmerking te nemen. Deze tabel geeft de opsplitsing per inkomenscategorie van het aantal en het bedrag van de toegekende premies weer.

Hieruit blijkt dat 37% van het totale toegekende bedrag naar categorie III gaat. In deze categorie gaat bijna 89% van het bedrag naar de huishoudens, inclusief mede-eigendommen.

Huishoudens komen in aanmerking voor de drie inkomenscategorieën.

Tabel 8 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie

Inkomensc ategorie	Basis – categorie I		Gemiddelde inkomens – categorie II		Lage inkomens – categorie III	
	#	€	#	€	#	€
Huishouden	4.490	€ 7.928.360	2.862	€ 10.651.289	5.454	€ 13.980.164
Openbaar	35	€ 380.134	315	€ 1.913.668	25	€ 714.280
Privé	1.466	€ 4.190.207	11	€ 460.132	70	€ 817.853
Vzw	122	€ 676.906	13	€ 104.305	82	€ 234.824
Totaal	6.113	€ 13.175.606	3.201	€ 13.129.394	5.631	€ 15.747.121

De openbare sector, de privésector en de vzw's worden standaard tot de basiscategorie gerekend.

De doelgroepen (mede-eigendommen, collectiviteiten, SVK's, Woningfondsen, OVM's, ...) ontvangen automatisch verhoogde premies in categorieën II of III, al naargelang ze onder het stelsel van de Energiepremies of de RENOLUTION-premies vallen (zie punt 3.4 van de Inleiding).

5.2. HET AANTAL PREMIES EN DE PREMIEBEDRAGEN BIJ DE PRIORITAIRE DOELGROEPEN ZIJN IN DUIDELIJK STIJGENDE LIJN

In 2016 besloot de Brusselse Regering voortaan drie doelgroepen – collectiviteiten (school, kinderdagverblijf, ...), mede-eigendommen en eigenaars-verhuurders (die ten minste één van de aanbevelingen van het EPB-certificaat uitvoeren) – op te nemen in categorie II of III, al naargelang ze onder het stelsel van de Energiepremies of de RENOLUTION-premies vallen.

Sinds 2020 is het aantal aanvragen van **eigenaars-verhuurders** aanzienlijk gestegen, zowel in aantal als in bedrag.

In 2023 is het aantal **mede-eigendommen** licht in aantal gedaald ten opzichte van 2022 en licht in bedrag gestegen.

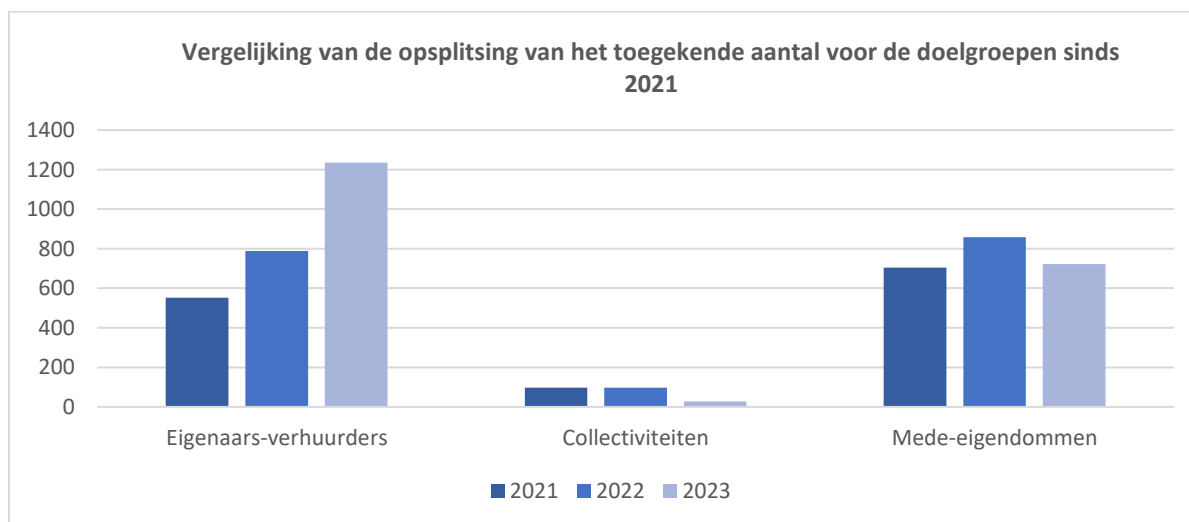
Het aantal premies voor **collectiviteiten**¹⁴ is daarentegen aanzienlijk gedaald, met 27%, ten opzichte van 2022.

Tabel 9 - Opsplitsing van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor de doelgroepen (voorkeurscategorie)

Doelgroepen	Sector	Aantal	Bedrag
Eigenaars-verhuurders	Huishouden	1.235	€ 4.207.038
Mede-eigendommen		722	€ 6.769.262
Collectiviteiten	Doelgroep	4	€ 141.235
	Privé	10	€ 425.549
	Vzw	13	€ 104.305
Totaal		1.984	€ 11.647.389

In totaal werd bijna € 12 miljoen aan deze doelgroepen toegekend, wat neerkomt op ongeveer 26% van het totale toegekende budget. Dat is een stijging van meer dan € 1 miljoen tegenover 2022.

Figuur 11 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2021

De eigenaars-verhuurders laten een significante toename optekenen. Het aantal aan mede-eigendommen toegekende premies is dan weer nagenoeg identiek aan dat van 2021 en ligt dus iets lager dan in 2022. Het aantal premies voor collectiviteiten is licht gedaald.

¹⁴ Onder collectiviteit verstaan we elk bedrijf met een van de volgende Nacebel-activiteitscodes: 8891, 8899, 87901, 87902, 851, 852, 853 (met uitzondering van 853901), 85421, 85422, 85591, 85592, 85593, 88101, 88102, 88103, 88104, 87101, 872, 873, 931.

5.3. DE HUISHOUDENS ONDER DE LOEP

5.3.1. ALGEMEEN

Het gemiddelde bedrag in categorie II is verdubbeld ten opzichte van 2022. Deze stijging is te wijten aan de gelijkstelling van mede-eigendommen met inkomenscategorie II in het kader van het RENOLUTION-stelsel, alsook aan de aanzienlijke stijging van het gemiddelde bedrag van drie van de top-5-subsidies, uitgedrukt in bedragen: thermische dakisolatie, waterdichte dakbedekking en ketels. Het gemiddelde bedrag van deze drie premies in categorie II is groter dan dat in categorie III, wat erop wijst dat de in categorie II uitgevoerde werken grootschaliger zijn.

Ook het gemiddelde bedrag in categorie I is aanzienlijk gestegen.

Het gemiddelde bedrag voor categorie III is de afgelopen drie jaar relatief stabiel gebleven, ondanks de overdracht van mede-eigendommen van categorie III naar categorie II, wat wijst op een stijging van het bedrag dat per premie wordt toegekend voor huishoudens in categorie III.

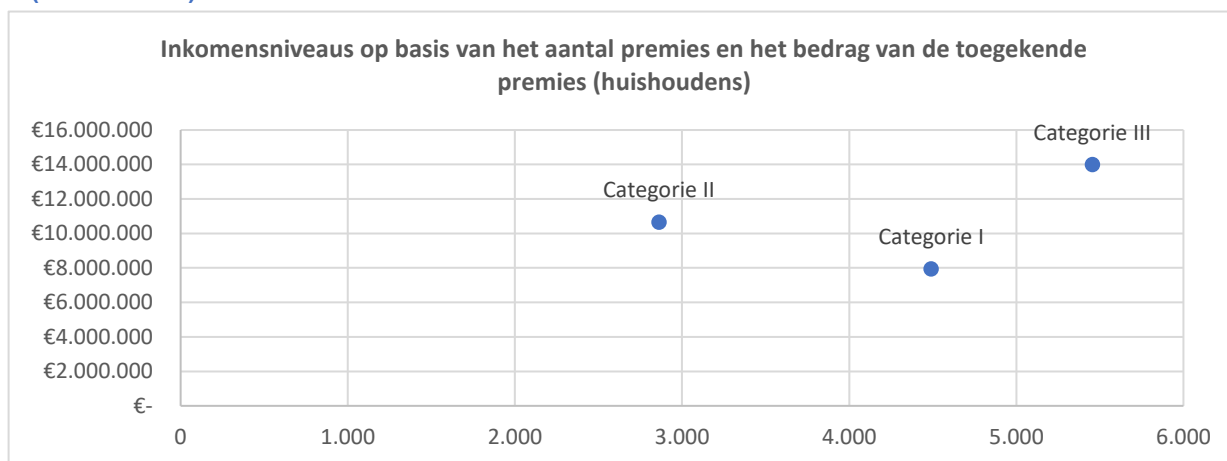
Het gemiddelde bedrag voor alle inkomenscategorieën samen is dit jaar gestegen tot € 2.543, ofwel een stijging met 40% ten opzichte van 2022.

Tabel 10 - Premies toegekend aan huishoudens opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen

Inkomenscategorie	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag	Gemiddeld bedrag 2023	Gemiddeld bedrag 2022	Gemiddeld bedrag 2021
Categorie I – basis	4.490	€ 7.928.360	€ 1.766	€ 1.094	€ 883
Categorie II – gemiddelde inkomens	2.862	€ 10.651.289	€ 3.722	€ 1.697	€ 1.119
Categorie III – lage inkomens	5.454	€ 13.980.164	€ 2.563	€ 2.610	€ 2.375
Totaal	12.806	€ 32.559.812	€ 2.543	€ 1.801	€ 1.574

De volgende grafiek geeft de inkomenscategorieën van de huishoudens weer volgens het aantal premies en de toegekende bedragen. Hoewel categorie III in aantal en bedrag relatief stabiel is gebleven ten opzichte van 2022, is de kloof tussen categorie I en II enerzijds en categorie III anderzijds kleiner geworden, met name wat de toegekende bedragen betreft.

Figuur 12 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (huishoudens)

5.3.2. TECHNOLOGISCHE KEUZE VAN DE HUISHOUDENS

De Energiepremies bestaan uit 3 hoofdcategorieën: 'Studies', 'Isolatie en ventilatie' en 'Verwarming'. De RENOLUTION-premies vertegenwoordigen op hun beurt 13 premiecategorieën waarvan er 8 grotendeels door Leefmilieu Brussel worden behandeld.

Ongeacht het premiestelsel wordt de premie categorie gekoppeld aan dienstverlening en studies het minst aangevraagd door huishoudens. In 2023 werden slechts 30 premies toegekend voor energieaudits en één premie voor de opmaak van een EPB-certificaat.

De premie die het vaakst wordt toegekend aan huishoudens is de premie voor ketels van ≤ 100 kW, gevolgd door de premie voor het plaatsen en vervangen van deuren en ramen. De premies voor temperatuurregeling vervolledigen dit podium.

Tabel 11 - Detail van de premies per inkomenscategorie

Type premie	Aantal premies				%		
	I	II	III	Totaal	I	II	III
Energieaudit	16	11	3	30	53%	37%	10%
EPB-certificaat			1	1			100%
Gevelbekleding	17	16	22	55	31%	29%	40%
Ketel > 100 kW, collectief		61		61		100%	
Ketel ≤ 100 kW, individueel of collectief	1.276	552	1.322	3.150	41%	18%	42%
Verwarming via warmtepomp	40	16	16	72	56%	22%	22%
Warmwaterboiler op gas	6		10	16	38%		63%
Zonneboiler	6	1	1	8	75%	13%	13%
Waterverwarming via warmtepomp	147	60	54	261	56%	23%	21%
Waterdichte dakbedekking	250	241	318	809	31%	30%	39%
Beplestering	121	115	175	411	29%	28%	43%
Thermische dakisolatie	385	340	514	1.239	31%	27%	41%
Thermische vloerisolatie	117	81	166	364	32%	22%	46%
Thermische gevelisolatie	258	206	374	838	31%	25%	45%
Plaatsen en vervangen van deuren en ramen	877	401	982	2.260	39%	18%	43%
Bescherming en steigers	180	168	257	605	30%	28%	42%
Lagetemperatuurradiatoren	18	8	34	60	30%	13%	57%
Temperatuurregeling	547	351	725	1.623	34%	22%	45%
Herstelling en aanpassing van ramen	100	45	91	236	42%	19%	39%
C-systeem	35	27	64	126	28%	21%	51%
D-systeem	26	19	60	105	25%	18%	57%
Groendak of waterbergend dak	8	2	6	16	50%	13%	38%
Verbuizing van een collectieve schoorsteen		95	1	96		99%	1%
Andere (BMW, C8, AP en Z10)	60	46	258	364	16%	13%	71%
Totaal	4.490	2.862	5.454	12.806	35%	22%	43%

Van alle toegekende premies ging 43% naar huishoudens in categorie III, 35% naar huishoudens in categorie I en 22% naar huishoudens in categorie II. Deze opsplitsing per categorie blijft stabiel ten opzichte van 2022.

6. DE (INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE) WONING ONDER DE LOEP

6.1. ALGEMENE RESULTATEN

De 'dekkingsgraad' is de verhouding tussen het bedrag van de toegekende premie en de overeenkomstige investering die de aanvrager aanduidt of die bepaald wordt op basis van de voorgelegde facturen en offertes. Het betreft een eenvoudige berekening die niet alle energiebesparingen weergeeft die het premiesysteem oplevert (de terugverdiengraad van de investering).

Tabel 12 - Woningpremies: dekkingsgraad

Woningen – Werken (zonder premies Audit en Periodieke EPB-controle)			
Aantal premies	Toegekend totaalbedrag	Totaalbedrag van de investeringen waarvoor een premie werd toegekend	Dekkkingsgraad
14.260	€ 39.198.724	€ 122.532.854	32%

Het betreft dus niet de totale investering in de werken, maar het deel waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het premiebedrag. Dit cijfer is ook gebaseerd op de gegevens die de aanvrager verstrekt of die intern berekend worden op basis van de informatie die te vinden is op de offertes, de vorderingsstaten en/of de facturen. Het is niet altijd mogelijk om een precieze berekening te maken of om de juiste informatie te verkrijgen van de aanvrager.

De dekkingsgraad van 32% is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren (27% in 2022 en 22% in 2021).

6.2. DE BOUWPLAATSEN: HOEVEEL BOUWPLAATSEN ZIJN BIJ DE PREMIES BETROKKEN?

De bouwplaatsen worden gedefinieerd door het adres van de werken dat wordt opgegeven in de premieaanvragen. Elke bouwplaats kan meerdere premies ontvangen en de indiening van deze meervoudige dossiers wordt vergemakkelijkt door de invoering van het eengemaakte formulier in 2017. In 2023 werden 14.260 premies voor werken in woningen uitgekeerd, voor 6.584 bouwplaatsen tegenover 7.206 in 2022 en 7.156 in 2021. Deze premies waren goed voor een totaalbedrag van € 39.198.724.

Blijven we bij de cijfers over bouwplaatsen en het aantal verbonden premies, zien we op 6.584 getelde werven dat:

- 54% van de bouwplaatsen gekoppeld is aan een enkel premieaanvraagdossier (1 type werkzaamheden);
- 24% van de bouwplaatsen gekoppeld is aan 2 premieaanvraagdossiers;
- 22% van de bouwplaatsen gekoppeld is aan 3 premieaanvraagdossiers.

7. WAAR ZIJN DE RENOLUTION-PREMIES WERKZAAM? PREMIES IN DE GEMEENTEN

7.1. ALGEMENE RESULTATEN

Tabel 13 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente

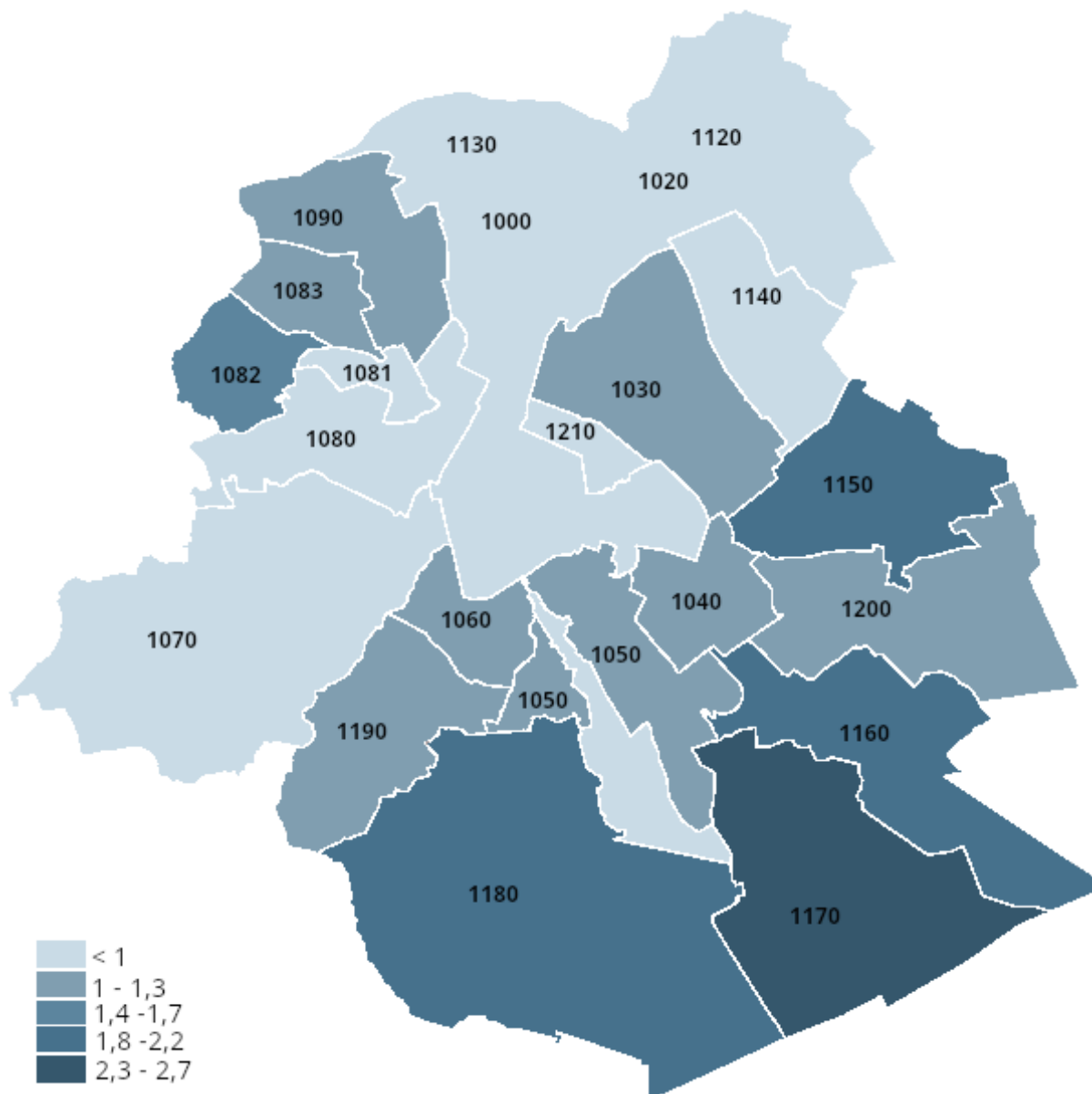
Gemeente	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Anderlecht (1070)	790	€ 2.285.558
Oudergem (1160)	785	€ 1.474.829
Sint-Agatha-Berchem (1082)	268	€ 844.927
Brussel (Stad) (1000,1020,1120,1130)	1.624	€ 5.303.400
Etterbeek (1040)	857	€ 2.169.637
Evere (1140)	469	€ 1.131.566
Vorst (1190)	725	€ 1.810.574
Ganshoren (1083)	308	€ 655.365
Elsene (1050)	1.413	€ 4.231.154
Jette (1090)	582	€ 1.668.289
Koekelberg (1081)	161	€ 348.752
Sint-Jans-Molenbeek (1080)	712	€ 1.487.249
Sint-Gillis (1060)	713	€ 2.131.303
Sint-Joost-ten-Node (1210)	178	€ 440.342
Schaarbeek (1030)	1.543	€ 4.796.128
Ukkel (1180)	1.661	€ 4.850.088
Watermaal-Bosvoorde (1170)	566	€ 1.539.699
Sint-Lambrechts-Woluwe (1200)	767	€ 1.967.634
Sint-Pieters-Woluwe (1150)	823	€ 2.915.628
Totaal	14.945	€ 42.052.120

7.2. RENOLUTION-PREMIES VOOR WONINGEN IN DE GEMEENTEN

In verhouding tot het aantal woningen op het gemeentelijk grondgebied zijn de bouwplaatsen voor woningen die premies genieten talrijker in de gemeenten van de tweede stadskroon, net als in de voorgaande jaren.

Figuur 13 - Opsplitsing van de bouwplaatsen voor woningen die Energie- en RENOLUTION-premies genieten volgens het totaal aantal woningen per gemeente

Net als de vorige jaren stellen we vast dat het renovatiepercentage (percentage van de woningen in het Gewest waarvoor 1 of meerdere premies werden toegekend) ongeveer 1,1% bedraagt. Hoewel de gemeente Watermaal-Bosvoorde de gemeente blijft waar het hoogste aantal premies werd toegekend in verhouding tot het aantal bestaande woningen op haar grondgebied (2,4%), noteert deze gemeente een lichte daling ten opzichte van 2022 (4%).

DEEL II: ANALYSE VAN DE INTRODUCTIEGRAAD VAN HET JAAR 2023 EN VAN HET ADMINISTRATIEVE BEHEER VAN HET PREMIESTELSEL

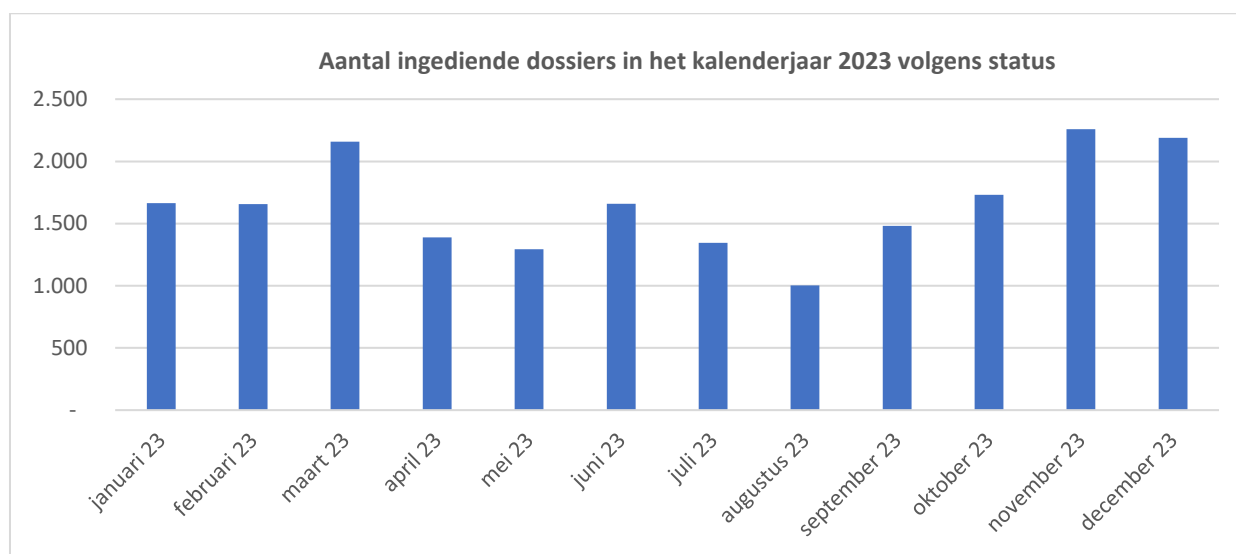
In dit deel analyseren we de stadia die de premies doorlopen, vanaf het indienen van de aanvraag bij het departement dat belast is met het beheer van de Energie- en RENOLUTION-premies tot de betaling door de GOB na de goedkeuring van de dossiers door de dienst Subsidies. Deze verschillende analyses zijn gericht op:

- de indieningsgraad;
- de behandelingsgraad;
- de betalingsgraad;
- de klachtengraad.

1. ANALYSE VAN DE INDIENINGSGRAAD

De indieningsgraad komt overeen met het aantal per maand ingediende dossiers. Dit geeft een beeld van de algemene activiteit van de aanvragers gedurende het bestudeerde jaar.

Figuur 14 - Aantal ingediende dossiers in het kalenderjaar 2023 volgens status

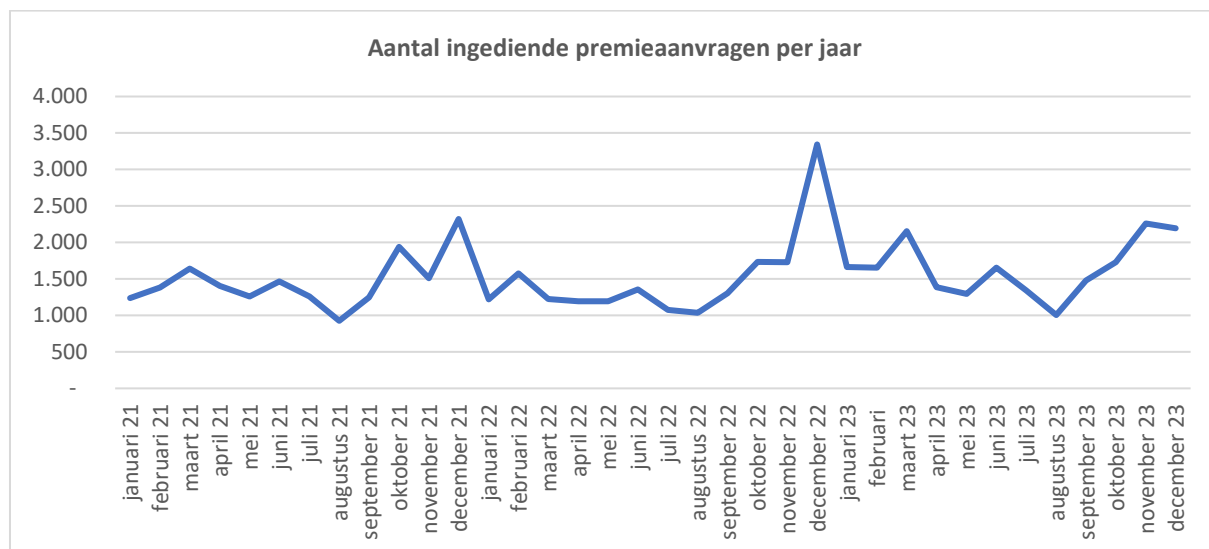
Het aantal dossiers dat in 2023 is ingediend, vertegenwoordigt een maandelijks gemiddelde van iets meer dan 1.650 dossiers. Hoewel het maandelijks gemiddelde in 2022 zich lijkt te stabiliseren ten opzichte van de voorgaande jaren, laat 2023 een duidelijke stijging zien van het maandelijks gemiddelde aantal ontvangen dossiers. Globaal genomen steeg het aantal ingediende premiedossiers in 2023 met 17% ten opzichte van 2022.

Sinds de termijn om een dossier in te dienen is verlengd tot 12 maanden, is de indieningsgraad in de loop van het jaar relatief stabiel gebleven. De daling in augustus hangt zoals elk jaar samen met het feit dat veel mensen op vakantie zijn en met het bouwverlof. Hoewel december doorgaans het hoogste aantal aanvragen telt, viel de piek van meer dan 2.250 ingediende dossiers dit jaar in november.

In de afgelopen drie jaar werden gemiddeld 1.540 dossiers per maand ingediend. Het is echter opvallend dat het begin en einde van het jaar vaak gepaard gaan met een hogere indieningsgraad. De recordpiek in december 2022 als gevolg van de aankondiging van de afschaffing van de gasgerelateerde premies is uitzonderlijk. In 2023 werd een dergelijk niveau niet vastgesteld.

Figuur 15 - Aantal ingediende premieaanvragen per jaar

Dit jaar werd ongeveer 17% van de ingediende dossiers geweigerd. Dit cijfer is jaar na jaar relatief constant gebleven.

De onderstaande tabel toont de voornaamste redenen voor de weigering van premies in 2023. Als we alleen naar die voornaamste redenen kijken, wordt 46% van de dossiers geweigerd omdat de gevraagde aanvullende documenten niet worden ontvangen binnen de gestelde termijn (60 of 90 dagen, afhankelijk van het stelsel). 16% van de voornaamste redenen van premieweigeringen heeft betrekking op een toegekend bedrag van minder dan € 250 en 15% betreft weigeringen voor aanvragen die werden ingediend buiten de termijn van 12 maanden vanaf de datum van de saldofactuur.

Tabel 14 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2023

Reden van weigering	Aantal weigeringen
Aanvullende informatie niet ontvangen binnen de gestelde termijn.	1.132
Premieaanvraag voor minder dan € 250, het minimumbedrag voor RENOLUTION-premies.	382
De premieaanvraag werd niet binnen 12 maanden volgend op de facturatedatum ingediend.	377
De premieaanvraag is een dubbel van een aanvraag die in het verleden werd toegestaan.	304
Premieaanvraag in het verkeerde stelsel aangevraagd. Verwarring tussen RENOLUTION- en Energiepremies.	263

2. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSGRAAD

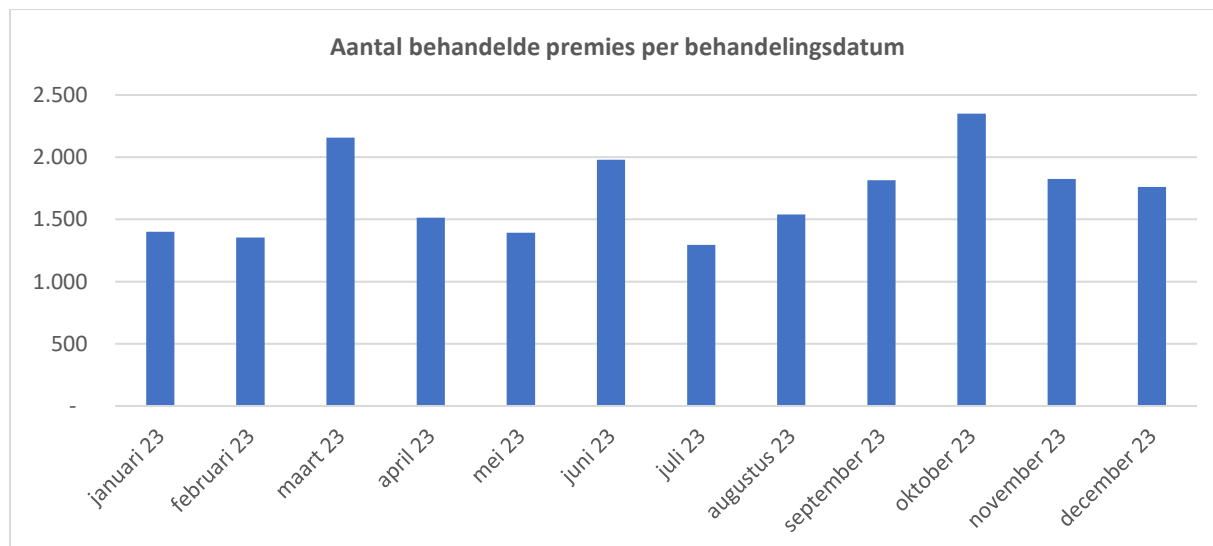
2.1. WORKFLOW VOOR TE BEHANDELEN EN TE BETALEN DOSSIERS

Voor de begunstigde van de premie vormt de periode tussen de indiening van de aanvraag en de ontvangst van het goedgekeurde bedrag één geheel. Voor de premiebeheerder is deze periode opgesplitst in twee tijdstappen: de technisch-administratieve behandeling en de vastlegging/effectieve betaling. Deze splitsing wordt verklaard door het feit dat deze twee delen door twee verschillende entiteiten worden uitgevoerd: de behandeling is voor rekening van het departement RENOLUTION-premies terwijl de dienst Subsidies instaat voor het beheer van de betalingen. Deze dienst controleert en valideert de bedragen die zijn toegekend door het departement RENOLUTION-premies. Zij sturen de gevalideerde betalingsborderellen naar de GOB, die de betaling uitvoert.

2.2. ANALYSE VAN DE AFGESLOTEN DOSSIERS

De administratieve en technische behandeling van de premies gebeurt doorlopend van 2 januari tot en met 24 december. De beoordeling van de efficiëntie van de premiebehandeling gebeurt per kalenderjaar, ongeacht het premiestelsel en de behandelingsstatus van de premies (toegekend, geweigerd of uitbetaald). In 2023 heeft het departement RENOLUTION-premies in totaal 20.384 premies behandeld, waarvan er 3.425 werden geweigerd. In 2023 behandelde het departement gemiddeld 1.700 premieaanvragen, een aanzienlijke toename ten opzichte van de voorgaande jaren (1.480 in 2022 en 1.300 in 2021). Deze toename van 17% in verwerkte premies in 2023 vertegenwoordigt extra werk dat wordt opgevangen door het team dat verantwoordelijk is voor de verwerking van premies, zonder extra personele middelen.

Figuur 16 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum

Van jaar tot jaar stellen we vast dat in het eerste trimester doorgaans de dossiers worden behandeld die op het einde van het voorgaande jaar of het begin van het lopende jaar werden ingediend. In 2023 waren maart en oktober de maanden met het hoogste aantal behandelde premiedossiers. Verrassend genoeg vertoont de maand december, die over het algemeen een van de maanden met het laagste behandelingspercentage is (de administratie sluit namelijk tussen 25 en 31 december), een behandelingspercentage dat in lijn blijft met het gemiddelde over het hele jaar.

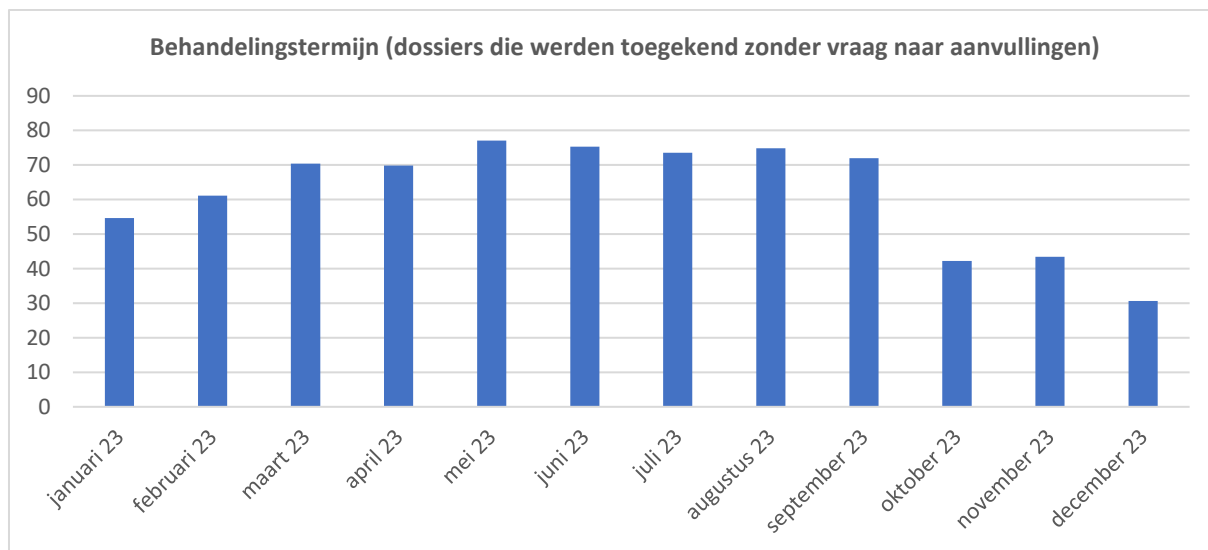
3. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSTERMIJN

De behandelingstermijn is de tijd tussen de indieningsdatum en de beslissingsdatum. In een normale periode moet een beslissing met betrekking tot een energiepremieaanvraag worden genomen binnen een termijn van 60 dagen na de datum waarop Leefmilieu Brussel de aanvraag ontvangt, in overeenstemming met de termijn die wordt gedefinieerd in het besluit. Voor de RENOLUTION-premies is de behandelingstermijn 90 werkdagen.

Als het dossier evenwel onvolledig is, gaat er een brief uit met vermelding van de ontbrekende elementen. Aangezien de aanvrager ook 60 dagen (Energiepremies) of 90 dagen (RENOLUTION-premies) heeft om te reageren op dit verzoek voor aanvullende informatie, en er meerdere verzoeken voor aanvullingen naar de aanvrager kunnen worden gestuurd, loopt de behandelingstermijn veel langer op dan bij een aanvraag waarvoor geen verzoek om aanvullende informatie nodig was.

De meeste behandelde dossiers worden goedgekeurd of geweigerd zonder dat er om aanvullende informatie moet worden gevraagd (63% van de behandelde dossiers). Wat de gemiddelde behandelingstermijn voor dit soort dossiers betreft, wordt in 2023 een stijging waargenomen (gemiddeld 62 dagen met een maximum van 77 dagen) ten opzichte van 2022 (gemiddeld 44 dagen met een maximum van 62 dagen).

Figuur 17 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)

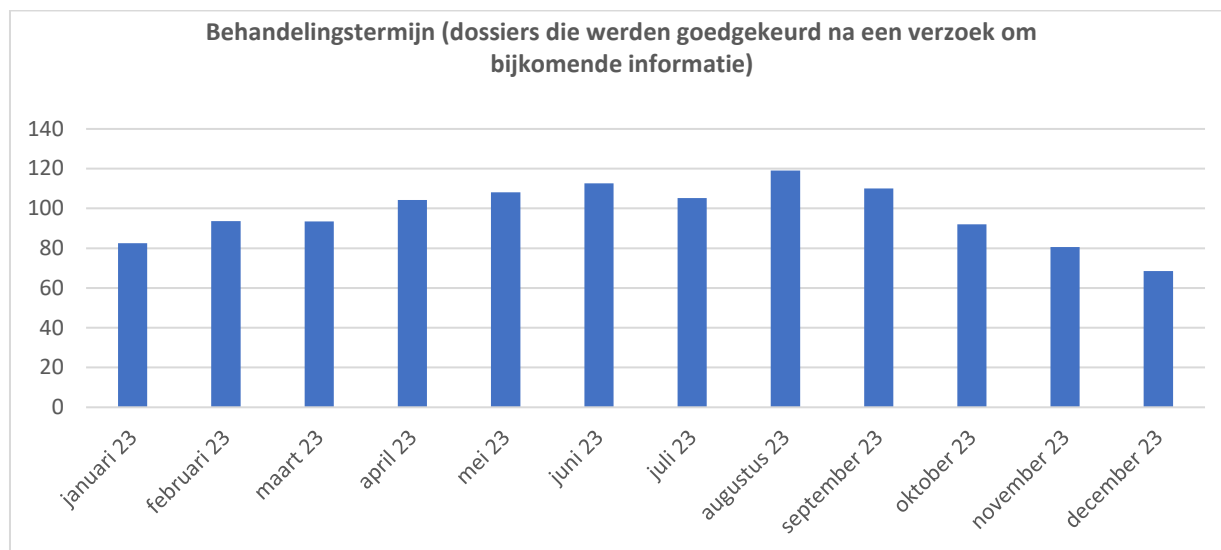

Sommige dossiers moeten tijdens de behandeling een procedure voor het aanvragen van aanvullende informatie doorlopen. Voor 37% van de behandelde dossiers is er ten minste één verzoek om aanvullende informatie, goed voor een daling van 6% ten opzichte van 2022.

Onderstaande grafiek toont de behandelingstermijn tussen de indiening van de dossiers en de uiteindelijke beslissing, zonder rekening te houden met de opschorting van de termijn tussen het verzoek om aanvullende informatie en de ontvangst van deze informatie. Dit verklaart waarom de totale termijn langer dan 60 of 90 dagen kan zijn.

Figuur 18 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek om bijkomende informatie)

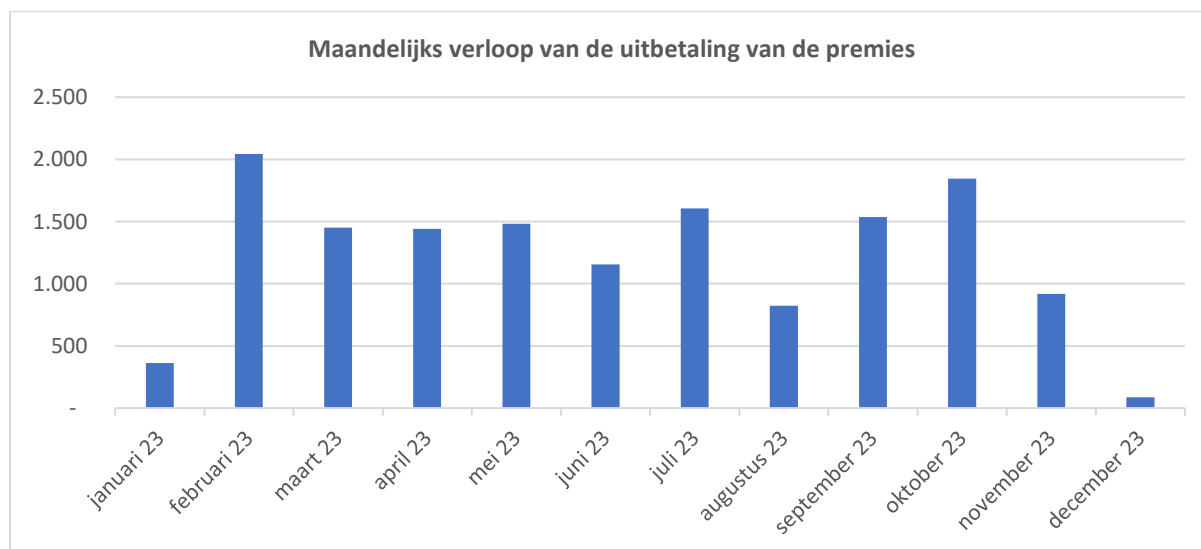

In dit geval bedraagt de gemiddelde behandelingstermijn ongeveer 98 dagen, met een stevige piek in augustus 2023, toen de behandeling 119 dagen duurde. Deze termijnen komen overeen met die van vorig jaar. Als de wachttijd tussen de verzoeken om aanvullende informatie en de ontvangst ervan wordt afgetrokken van de behandelingstermijn, daalt de gemiddelde behandelingstermijn tot 77 dagen, wat dicht in de buurt komt van de gemiddelde behandelingstermijn voor volledige dossiers.

4. ANALYSE VAN DE BETALINGSGRAAD

Het werk van het departement RENOLUTION-premies is afgelopen zodra er een eindbeslissing wordt genomen over een bepaald dossier. De dienst Subsidies neemt het dan over. De volgende grafiek geeft een overzicht van de uitbetaalde dossiers en de dossiers die wachten op uitbetaling die door deze dienst in de loop van het jaar werden gevalideerd.

Figuur 19 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies

Net als in 2022 was er een recordpiek in uitbetalingen in februari 2023, met bijna 2.050 betaalde premies. Deze piek is toe te schrijven aan het feit dat premies die aan het einde van het jaar worden toegekend, meestal aan het begin van het volgende jaar worden uitbetaald. De maand met het op een na hoogste aantal betalingen was oktober, met bijna 1.845 betaalde premies. Dit aantal is toe te schrijven aan de behandelingspiek in diezelfde maand. Het aantal uitbetaalde premies voor de andere maanden is relatief stabiel, met uitzondering van januari en december – om budgettaire redenen – en augustus, de maand met het laagste behandelingspercentage. Gemiddeld worden 1.230 premies per maand uitbetaald.

5. ANALYSE VAN DE KLACHTENGRAAD

In 2023 heeft het departement RENOLUTION-premies 20.384 premies behandeld. De dienst technisch beheer en klachtenbeheer heeft tijdens het kalenderjaar 375 klachten gekregen met betrekking tot afgesloten dossiers. Dit aantal is aanzienlijk gestegen ten opzichte van vorig jaar (249 klachten). 1,8% van de behandelde premies geeft dit jaar aanleiding tot een klacht, tegenover 1,4% vorig jaar.

De belangrijkste redenen waarom klacht werd ingediend:

- betwisting van de beslissing tot weigering van de premieaanvraag;
- betwisting van het toegekende bedrag.

166 (44%) van de 375 klachten hebben geleid tot een heropening van het dossier ten gunste van de aanvrager. Dit is een flinke daling ten opzichte van 2022 (60%).

De dossiers werden voornamelijk heropend om deze drie redenen:

1. er werd een fout begaan bij de behandeling door de medewerker (fout bij de berekening van het bedrag, bijlage niet in aanmerking genomen enz.) (55%);
2. er werd een fout gemaakt door de aannemer of aanvrager. Deze fout werd gecorrigeerd bij het indienen van de klacht (15%);
3. de aanvraag gebeurde wel degelijk binnen de gestelde termijn of de bijkomende informatie werd tijdig ingediend (8%).

Het aantal heropende dossiers vanwege een klacht in het kader van een behandelingsfout lijkt hoog, maar het aantal behandelingsfouten moet evenwel worden vergeleken met het aantal behandelde dossiers. In feite wordt slechts bij 0,5% van de behandelde dossiers een behandelingsfout vastgesteld die via indiening van een klacht leidt tot de heropening van het dossier. In 2022 bedroeg dit aandeel 0,4%.

De overige klachten (209) werden verworpen, vooral om de volgende redenen:

1. de premieaanvraag werd te laat ingediend of de aanvullende informatie werd niet tijdig ingediend (43%);
2. de aanvraag voldoet niet aan de technische voorwaarden van de premie (22%);
3. de aanvraag heeft te maken met een fout van de aannemer of van de aanvrager (14%).

Om het aantal klachten te verminderen, onderneemt de afdeling het hele jaar door een aantal acties.

Om de knelpunten op de RENOLUTION-website en in het IRISbox-formulier in kaart te brengen, werd een kwalitatief onderzoek uitgevoerd door een extern adviesbureau. Naar aanleiding van dit onderzoek werden talloze wijzigingen aangebracht aan zowel de website als het formulier.

Om de administratie te vereenvoudigen, worden de attesten die de aannemers moeten invullen in de loop van het jaar aangepast op basis van feedback van onze partners en van de premieaanvragers

zelf. Bovendien worden de premiegidsen aangevuld met nuttige informatie, zodat aanvragers een antwoord kunnen vinden op hun eventuele vragen.

Wat de opvolging betreft van de dossiers met verzoeken om bijkomende informatie, wordt er na 45 dagen automatisch een herinneringsmail naar de aanvrager gestuurd als de bijkomende informatie niet werd ontvangen. Op die manier hopen we het aantal aanvragen te kunnen terugdringen dat wordt geweigerd omdat de gevraagde aanvullingen niet binnen de vooropgestelde termijn zijn ontvangen.

Er zijn duidelijke, gedetailleerde procedures ingevoerd voor de behandeling van de premieaanvragen door de medewerkers. Met het oog op permanente verbetering wordt telkens wanneer zich een uitzonderlijk geval voordoet, een speciaal aandachtspunt toegevoegd aan de procedure in kwestie.

6. ADMINISTRATIEF BEHEER VAN DE DIENST INFO-LEEFMILIEU, EXTERNE INSTANTIES (HOMEGRADE, FACILITATOR, NETWERK WONEN) EN HET BACKOFFICE-BEHEER VAN HET DEPARTEMENT RENOLUTION-PREMIES

6.1. DE DIENST INFO-LEEFMILIEU

De dienst Info-Leefmilieu (DIL) is bereikbaar van maandag tot vrijdag, telkens van 9 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur.

- Telefonisch: 02/775.75.75
- Per e-mail: info@leefmilieu.brussels

Wij konden voor het jaar 2023 niet alle gegevens m.b.t. deze dienst verzamelen, tot juni 2023 was de dienst immers in herstructurering.

Tussen juli en december 2023 ontving de DIL 1.664 e-mails en 737 telefoonoproepen over premies. De belangrijkste thema's zijn: algemene informatievragen (25%), de opvolging van een bestaand dossier (75%). Wat de soorten premies betreft, zijn subsidies voor ketels en verbuizing van schoorstenen het populairst (90%).

De meeste aanvragers zijn huishoudens (95%), slechts 5% van hen zijn professionals.

6.2. HOMEGRADE, FACILITATOR EN NETWERK WONEN

HOMEGRADE

Homegrade is het advies- en begeleidingscentrum voor huisvesting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het richt zich tot alle gezinnen, huurders en eigenaars, die de kwaliteit van hun woning wensen te verbeteren. Het krijgt steun van Leefmilieu Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2023 ontving Homegrade 24.168 aanvragen, waaronder:

- 18.168 informatieaanvragen;
- 5.987 opvolgingsverzoeken.

Deze aanvragen werden via drie kanalen ingediend: 56% via telefoon, 34% via e-mail en 10% via een bezoek ter plaatse. De aanvragers zijn voornamelijk eigenaars-bewoners (76%) en eigenaars-verhuurders (11%). De meeste aanvragen hebben betrekking op financiële steun, voornamelijk in de vorm van RENOLUTION-premies.

Aangezien een premie enkel nog digitaal kan worden aangevraagd (IRISbox-formulier), heeft Homegrade trouwens een nieuwe dienst in het leven geroepen om digitaal kwetsbare aanvragers bij

te staan. Via deze dienst kunnen aanvragers een afspraak maken bij Homegrade om de documenten voor te bereiden, de premieaanvraag in te dienen en deze op te volgen.

In 2023 hadden ongeveer 500 dergelijke afspraken plaats; in 2022 waren dat er 220.

FACILITATOR

De Facilitator is de begeleidingsdienst voor professionals van Leefmilieu Brussel. Deze dienst behandelde 1.096 premiedossiers. Het belangrijkste communicatiekanaal is e-mail (52%), gevolgd door de telefoon (47%). 802 dossiers hadden betrekking op de procedure/administratie, gevolgd door vragen over het budget (115 vragen) en dossiers die meerdere onderwerpen bevatten (83 vragen). De belangrijkste aanvragers zijn VME's en gebouwbeheerders (34%), handelsbedrijven (19%), architecten en studie bureaus (18%). Deze cijfers zijn stabiel ten opzichte van 2022. De belangrijkste thema's en doelgroepen blijven door de jaren heen dezelfde.

NETWERK WONEN

Netwerk Wonen bestaat uit negen verenigingen die actief zijn op het gebied van stadsvernieuwing en de bewoners ertoe aanmoedigen deel te nemen aan de heropleving van hun wijk. In 2023 hebben ze 3.026 aanvragers geholpen (ongeveer 7% meer dan in 2022), van wie 60% eigenaars-bewoners. De onderwerpen die het meest aan bod komen zijn: de RENOLUTION-premies (25% van alle onderwerpen), technische vragen (20%) en stedenbouwkundige kwesties (20%). De Energiepremies, die in 2022 nog slechts 4% van de behandelde thema's uitmaakten, zullen in 2023 nog slechts 1% van de onderwerpen bedragen.

Net als vorig jaar krijgen de verenigingen vooral vragen over thermische isolatie (14%), daken (11%) en het vervangen van ramen (10%).

Er waren ongeveer 13.200 interventies door de verenigingen (tegen 12.600 in 2022). In 19% van de gevallen werd er technisch advies verstrekt, in 16% van de gevallen gaven ze informatie over financiële steun, in 8% hielpen ze bij het indienen van een premieaanvraag, in 5% gaven ze een raming van de premie en in 3% volgden ze premiedossiers op. Deze percentages lopen gelijk met de cijfers van het voorgaande jaar.

6.3. DEPARTEMENT RENOLUTION-PREMIES

Het departement RENOLUTION-premies antwoordt ook op een hele reeks technische of administratieve vragen afkomstig van de burgers zelf, van adviescentra zoals Homegrade of van technisch deskundigen van de gemeenten. In 2023 werden 3.521 e-mails ontvangen (3.068 in 2022), waarvan ongeveer 96% betrekking had op een reeds ingediend dossier. De resterende 4% van de e-mails ging over nieuwe premieaanvragen, die na de vooropgestelde termijnen werden ingediend en daarom werden geweigerd.

Sinds 4 december 2023 is het niet langer mogelijk om vragen per e-mail te versturen. Vragen (of klachten) moeten door de aanvrager via IRISbox worden ingediend. Door deze nieuwe behandelingsmethode kan de informatie op een enkel platform worden gecentraliseerd en kunnen de vragen of klachten rechtstreeks aan de betreffende dossiers worden gelinkt. Het resultaat is een efficiëntere behandeling en een betere communicatie tussen de administratie en de premieaanvragers.

DEEL III: ANALYSE VAN DE ENERGIEBESPARINGEN DIE DE RENOLUTION-PREMIES SINDS 2012 HEBBEN OPGELEVERD

1. METHODE

In de berekeningsmethode van de energiebesparingen dankzij de Energie- en RENOLUTION-premies zijn de meeste soorten premies verrekend sinds hun invoering in 2004. Deze methode vertrekt van de gegevens in de Energie- en RENOLUTION-premiegegevensbank, maar gaat eveneens uit van een aantal hypothesen. Hierna volgt een (onvolledige) lijst van de variabelen waarvoor een hypothetische waarde gekozen moest worden:

- de thermische-transmissiecoëfficiënt (U) vóór de werken of de installatie;
- de gemiddelde binnen- en buitentemperaturen tijdens het verwarmingsseizoen;
- de verwarmingsduur tijdens het verwarmingsseizoen;
- het globale rendement van een verwarmingsinstallatie;
- het standaardverbruik en de gemiddelde oppervlakte van een woning;
- ...

Doorgaans berekent men de energiebesparing door het energieverbruik na de werkzaamheden/installatie af te trekken van het energieverbruik vóór de werken/installatie. Deze in GWh uitgedrukte besparing wordt per soort van premie en per jaar berekend. De besparing wordt ook vertaald naar besparing aan broeikasgassen. Men gaat er dan van uit dat alle uitstoot CO₂ is en dat een GWh bespaarde energie overeenstemt met 215 ton vermeden CO₂.

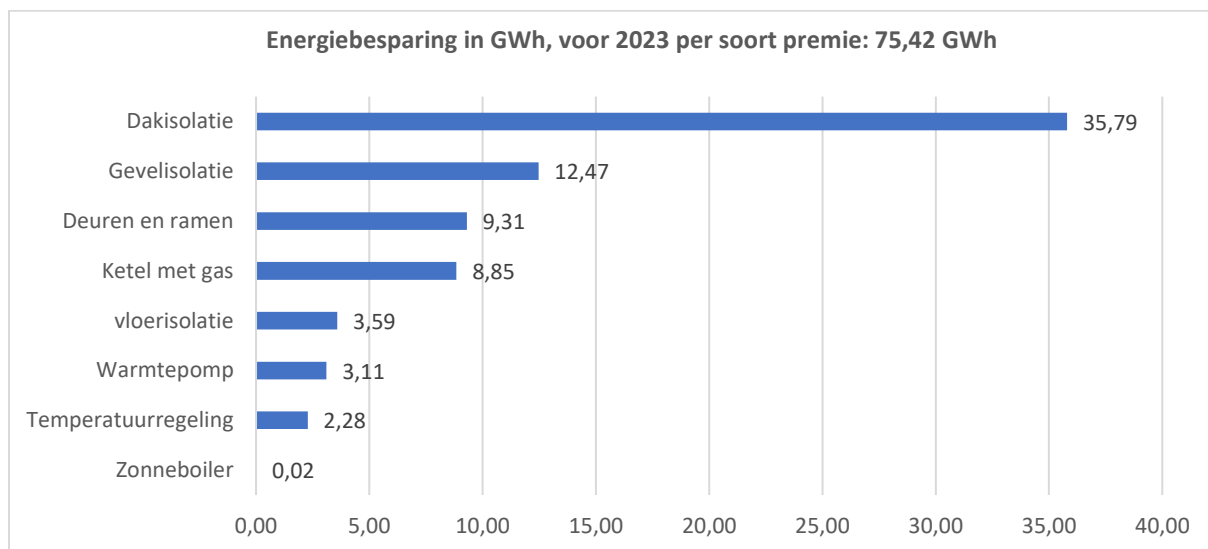
Het is eveneens interessant de besparing die men over de totale looptijd van de gebruikte technologie realiseert te berekenen. Deze looptijd werd voor elk type van premie geraamd en strekt zich uit over 10 (premie temperatuurregeling) tot 30 jaar (isolatiepremies). Vertrekkend van dit resultaat verkrijgen we de hoeveelheid bespaarde energie per uitgekeerde euro premie.

Voor de meeste premiesoorten beschikken we slechts over nauwkeurige becijferde gegevens vanaf 2012. Vanaf deze datum werden de technische gegevens ingevoerd door Leefmilieu Brussel. Voorheen werd het systeem van de Energiepremies begeleid door SIBELGA (2004-2011). Met deze gegevens zullen we de energiebesparingen kunnen berekenen. Daarentegen nemen we als hypothese, wegens het ontbreken van gegevens buiten het aantal premies die voor de periode 2004-2011 werden toegekend, dat de besparing door alle premiesoorten in die jaren overeenkomt met de gemiddelde besparing per premie voor de jaren 2012 tot 2016, vermenigvuldigd met het aantal premies voor de jaren 2004 tot 2011.

2. ENERGIEBESPARING (GWh) PER JAAR EN PER SOORT PREMIE

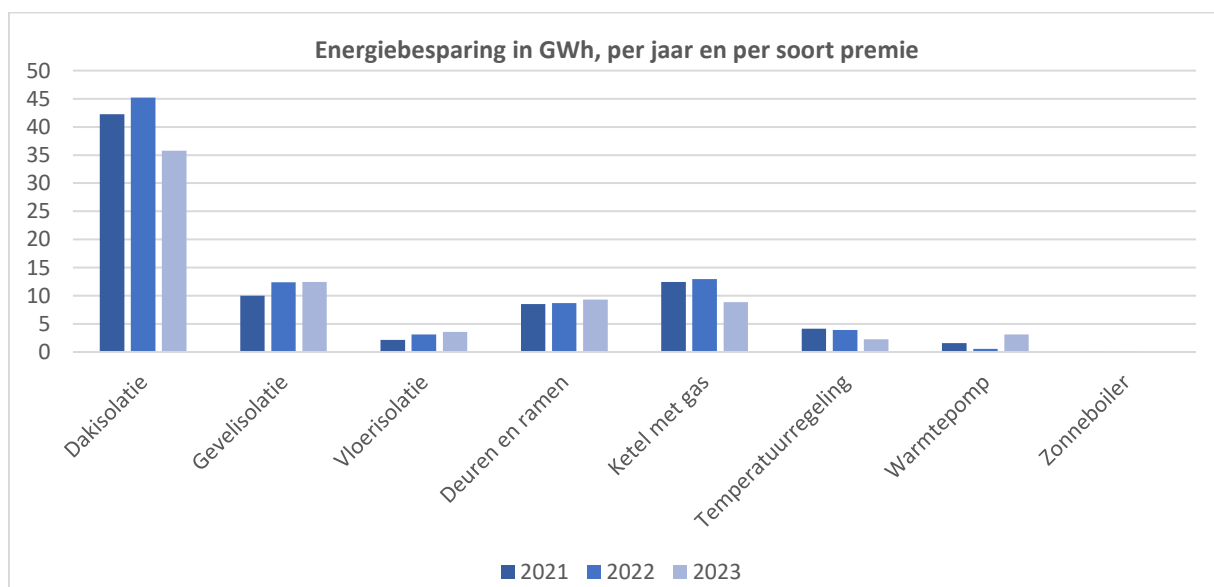
Tabel 15 - Energiebesparing in GWh in 2023 per soort premie: 75,42 GWh

Deze tabel geeft de energiebesparing weer die in 2023 werd gerealiseerd met dank aan de premies. In de rest van het verslag (zie punt 3 en 4) wordt ook rekening gehouden met de levensduur van elke technologie.

Het totale Brusselse energieverbruik bedroeg 18.286 GWh in 2021¹⁴. De gebouwen (tertiair en residentieel) nemen meer dan 76% van dit verbruik voor hun rekening, of ongeveer 13.902 GWh. Een gemiddeld Brussels huishouden verbruikt ongeveer 12.091¹⁵ kWh per jaar. Dankzij de Energie- en RENOLUTION-premies werd dit jaar het verbruik van ongeveer 6.237 Brusselse huishoudens uitgespaard.

Figuur 20 - Energiebesparing in GWh, per jaar en per soort premie

¹⁴ Energiebalans 2021 - Brussels Hoofdstedelijk Gewest – 2023

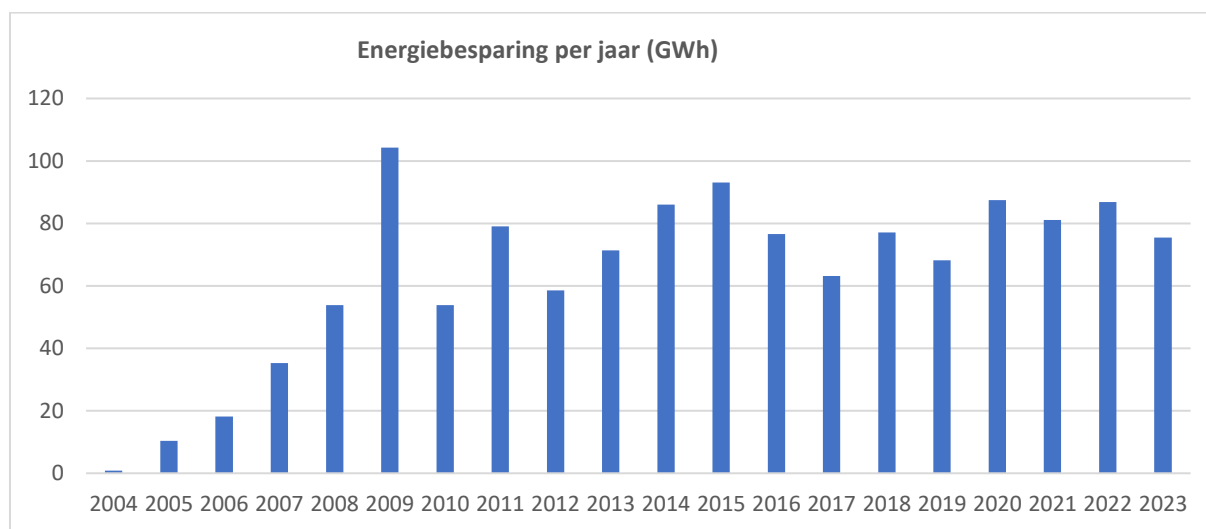
¹⁵ Idem

We merken op dat de premie Dakisolatie jaar na jaar de meeste energiebesparingen blijft opleveren. In 2023 valt echter een lichte daling te noteren in vergelijking met de voorgaande jaren. De drie meest energiebesparende premies na dakisolatie zijn dit jaar: de premie gevelisolatie, de premie plaatsen en vervangen van deuren en ramen, en de premie verwarmingsketel op gas.

Jaarlijks staat de energiebesparing min of meer in verhouding met het in het jaar in kwestie uitgegeven budget. Dat verklaart de daling van de energiebesparingen in 2016 en 2017 ten opzichte van 2015. Ondanks een toename van het uitgegeven budget wordt een lagere energiebesparing opgetekend. Deze trend kan worden toegeschreven aan de toename van het premiebedrag tussen het RENOLUTION-stelsel en het Energiepremiestelsel, wat neerkomt op een groter budget voor een kleinere hoeveelheid uitgevoerde werken.

Figuur 21 - Energiebesparing per jaar (GWh) sinds 2004, alle premies samen

Tussen 2004 en 2008 ging het aantal types gesubsidieerde investeringen van 2 naar 14. De evolutie van de energiebesparing is dus evenredig met deze verhoging. 2009 blijft evenwel het belangrijkste jaar, met een recordaantal fotovoltaïsche installaties. Sindsdien wordt fotovoltaïsche energie gesteund met groenestroomcertificaten in plaats van premies.

Na een geleidelijke stijging sinds 2012 en een vertraging vanaf 2016 na de afschaffing van veel premies, zaten de energiebesparingen in 2018 weer in de lift. Sinds 2020 blijft de jaarlijkse energiebesparing stabiel rond 80 GWh.

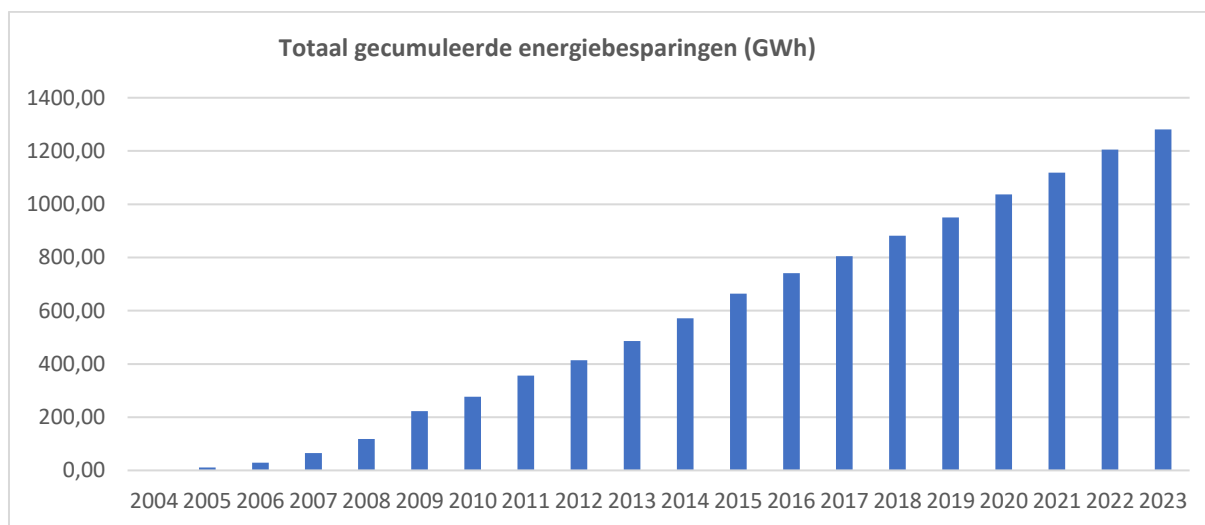
3. ENERGIEBESPARING GECUMULEERD OVER DE LOOPTIJD VAN DE TECHNOLOGIEËN

Elke gebruikte technologie heeft een zekere levensduur. Bijvoorbeeld: dakisolatie die nu wordt gelegd, zal een zekere hoeveelheid energie besparen over verschillende tientallen jaren.

De meeste in 2004 uitgevoerde investeringen die verband houden met de premies hebben blijvend positieve effecten en leveren energiebesparingen op tot in 2023. Zo gaat de jaarlijkse energiebesparing tussen 2004 en 2023 alleen maar in stijgende lijn om een totaal te bereiken van 1.281 GWh.

Figuur 22 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh

De energiewinst die wordt bewerkstelligd door de meeste sinds 2004 uitgevoerde werkzaamheden duurt in werkelijkheid nog een heel stuk na 2023 voort. Isolatiewerken hebben bijvoorbeeld een levensduur van meer dan 30 jaar.

Als men de besparingen berekent over de totale levensduur van elke tussen 2004 en 2023 geïnstalleerde technologie, er rekening mee houdend dat bepaalde uitrustingen en technieken het einde van hun levensduur bereiken, verkrijgt men een totale besparing van 33,54 TWh. Aangezien er tot het jaar 2023 een totale besparing van 11,05 TWh werd gerealiseerd, blijft er nog een besparing van 22,49 TWh over de komende jaren.

4. CO2-BESPARING

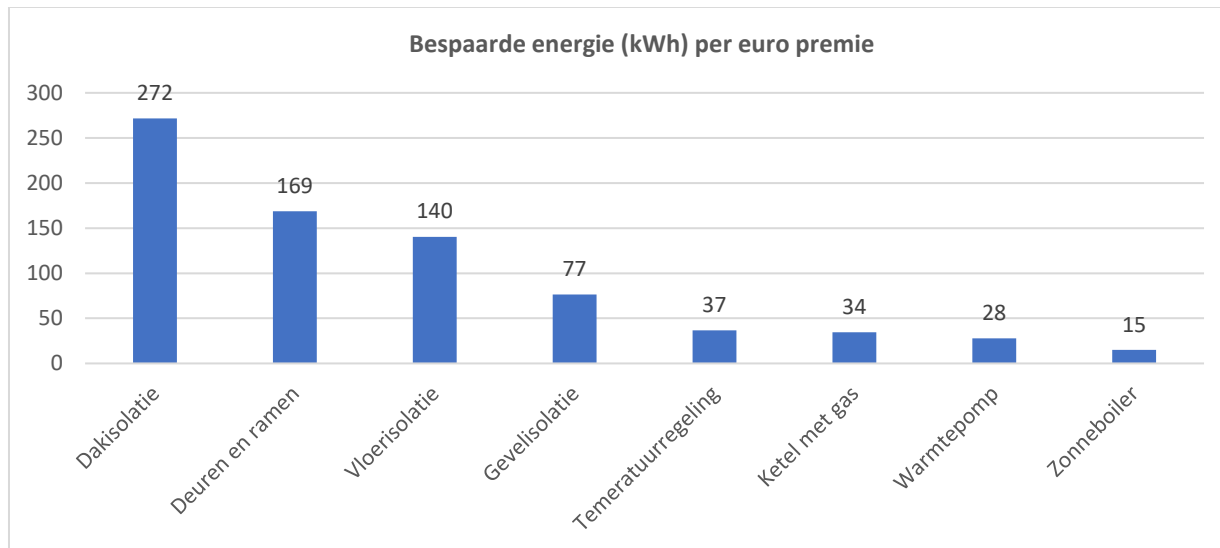
Vervolgens kan men dezelfde oefening maken voor de hoeveelheid koolstofdioxide die jaarlijks werd en wordt vermeden, gecumuleerd en over de levensduur van de diverse technologieën. Zo verkrijgt men een besparing van 16,21 kt CO₂ voor 2023. De som van deze besparingen sinds 2004 levert 2,37 kt vermeden CO₂ op. Rekening houdend met de levensduur van elke technologie komt men tot een besparing van 7,21 Mt CO₂ die niet in de atmosfeer werd uitgestoten.

5. ENERGIEBESPARING IN VERHOUDING TOT HET TOEGEKENDE PREMIEBEDRAG

De geïnde premiebedragen dragen min of meer doeltreffend bij tot de vermindering van het energieverbruik van de gebouwen.

Figuur 23 - Bespaarde energie (kWh) per euro premie

Deze grafiek geeft de bespaarde energie weer over de looptijd van de investering, volgens elke uitgekeerde euro premie.

De premie Dakisolatie blijft de efficiëntste premie. De premie Vervangen van deuren en ramen komt op de tweede plaats, hoewel het premiebedrag veel lager is, gevolgd door de premie Vloerisolatie.

CONCLUSIE

Het jaar 2023 is een doorslag van de in 2016 ingevoerde vereenvoudiging tot drie prioritaire pijlers (isolatie en ventilatie, efficiënte verwarming, energieaudit) met een totaal budget dat tot € 42,7 miljoen is opgetrokken.

Dit jaar stond opnieuw in het teken van de overgang van het stelsel van de Energiepremies naar dat van de RENOLUTION-premies. Dit nieuwe stelsel brengt verschillende overheidsdiensten samen en biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de kans om bij te dragen tot de verwezenlijking van de Europese doelstellingen voor 2030-2050.

Dit rapport houdt alleen rekening met de Energie- en RENOLUTION-premies die door Leefmilieu Brussel zijn behandeld.

Van het budget van € 42,7 miljoen is ongeveer € 42,1 miljoen gebruikt voor de uitbetaling van om en bij de 15.000 premies. Wanneer men naar de verdeling van het budget kijkt, stelt men vast dat de toegekende premies:

- Vooral ten goede zijn gekomen aan de huishoudens die bijna 86% van de toegekende premies ontvingen, voor 77% van het totaalbedrag. Bij de huishoudens gaat 65% van het aantal en 59% van het bedrag van de toegekende premies naar eigenaars-bewoners. Dat is 53% van het totale aantal toegekende premies en 62% van het totaalbedrag;
- Vooral betrekking hadden op werken in woningen: 99% van de toegekende premies en 95% van de bedragen;
- Wat het aantal premieaanvragen betreft, in alle sectoren samen, in de eerste plaats werden gebruikt voor de premiecategorie verwarming en warmwaterboiler (42%), gevolgd door buitendeuren en -ramen (19%) en daken (16%). Uitgedrukt in bedragen is de categorie daken de grootste (31%), gevolgd door verwarming en warmwaterboiler (22%) en gevels (20%);
- Overeenkomen met een totaal aan gefactureerde werken van ongeveer € 131 miljoen: een investering van 1 euro aan openbare middelen in dit systeem genereert meer dan 3 euro aan werken voor de bouwsector.

Het systeem voor aanpassing van de premies volgens de inkomens heeft zijn rol correct gespeeld. De huishoudens met lagere inkomens genieten in het algemeen een grotere dekking van hun investering dan de andere. 43% van de premies zijn immers toegekend aan categorie III.

Na de opname van nieuwe doelgroepen in een prioritaire inkomenscategorie (eigenaren-verhuurders, mede-eigendommen en collectiviteiten) sinds 2016 is het bedrag dat in 2023 werd toegekend aan deze doelgroepen met meer dan € 1 miljoen gestegen, namelijk met 14% ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze tendens wijst op een vooruitgang in de gewenste richting.

De werken die verband houden met de premies hebben een energiebesparing van 75,42 GWh opgeleverd, het equivalent van het energieverbruik van ongeveer 6.237 Brusselse huishoudens.

